

1991 йил 1 сентябрдан
чиқа бошлаган

Оила ва жамият

МЕҲРИНИ ЭЛДАН АЯМАГАНЛАР

Умрининг етмиш еттинчи баҳорини ички бир фахрлиниш ҳисси билан қарши олаётган доғларнинг дояси Зинаида Қаюмовна Хабусова минг-минглаб гўдакларни соғ-омон ёруғ оламга келтиришда оналарга беназир мадор бўлиб ишлагани ва яшаганидан кўнгли шод.

Бу аёл ҳақида алоҳида ифтихор ила гапирган Янгикўрғон туман марказий шифохонаси бош ҳақими Ҳусанбой ака Уринов шундай дейди:

- Акушер-гинеколог Зина опамиз ўтган асрнинг эллигинчи йиллари бошларида

номигагина туғруқхона бўлган бўлимини қабул қилиб олиб, уни том маънодаги шифо масканига айлантиришга эришди.

Нафақага чиққач, вилоят марказига кўчиб кетган бўлсалар ҳам, анча-мунча оғир беморларимизни ҳамон тажрибали Зина опамиз маслаҳатлари асосида даволашга эришяпмиз.

1953 йили умр йўлдоши, кас-

2004 йил
МЕҲР ВА МУРОВАВAT ИЛИ

би зооветеринар Талгат Харасович Рафиқов билан Янгикўрғонга келган Зинаида Қаюмовна бу олис тоғолди туманда чинакамига енг шимариб ишлади.

- Кўп ҳолларда аёлларни кўз ёришлари тунга тўри келиши бу табиий ҳол эди. Шундай кезларда кўча движок - мотор (электр қуввати ишлаб чиқарувчи мослама)ни юргизиб, бирикки соатгина иш жойимизни

ёритиб олардик,-дея эслайди Зинаида опа.- Мабодо шу мотор ҳам ишдан чиқиб қолса, юк автомобили чирогини туғруқхона деразасига тўғрилаб, сўнг жувонларга кўмаклашардик. Бу ҳам етмагандек, ёрдам зарур бўлиб қишлоқ жойларига чақириб қолишса, "тез тиббий ёрдам" машинаси йўқлиги сабаб мотоциклларда борардик. Баъзан ана шу икки гилдиракли техниканимиз бора олмайдиган жойларга эса отларга миниб етиб борган пайтларимиз кўп бўлган.

Бора-бора 60-йиллар бошига келгач, туғруқхона рўйи-рост қад ростлай бошлади. У керакли тиббиёт асбоб-ускуналари, етарли жиҳозлар билан тўлиқ таъминланди. Бу ижобий ишлар тепасида моҳир ташкилотчи Хабусова бетиним турди.

Зинаида Қаюмова таклиф ва ташаббуси билан туманининг Бекобод, Исковот, Заркент, Нанай қишлоқларида ҳам мўъжазгина, шарт-шароитлари етарли туғруқ бўлимлари очилди. У яхши бир мутахассис сифатида маҳаллий ёш қиз-жувонлар орасидан ўзига муносиб издош тайёрлашда ҳам бош қош бўлди.

Заркентлик Ойсулов Раҳмонова, исковотлик Раҳимахон Саминова, янгикўрғонлик Ҳамрохон Боймирзаева, Ҳамрохон Турсуновалар опа яратган тажриба мактабини ўтадилар.

Эл эъзозига лойиқ Хабусова кўплаб ҳукумат мукофотлари билан тақдирланган.

Буларга Зинаида Қаюмовна бир соҳада, бир жойда, 47 йил узлуksиз, туну-кун тиним билмай иш-

лашлари эвазига эришди.

Ярим аср акушер-гинекологик шаъни-шавкатини ҳалолу пок юксакликка кўтарган Онахон - шифокорнинг таъкидлашича, икки қизи ва бир ўғли ҳам тиббиётдек ўта масъулиятли, аммо шарафли соҳани қалбан эгалладилар.

Қизлари Римма ва Луиза Талгатовналар оналаридек оқила ва фозила акушер-гинеколог бўлишган. Уларнинг иниси Вильдан юрак хасталиклари бўйича етук мутахассисдир. Оила сардори, чўпон-чўликларнинг энг яқин кўмакчиси бўлган Талгат ота Харасович, қирқ йил яйлов кезиб, кўрама-кўра юриб, жамоат чорва ҳайвонларини дарддан фориғ этишга илмини сарф этган 81 ёшли нуруний отахон мана бундай дейди:

- Киндик қоним олис Бошқордистон тупроғига тўкилган бўлса ҳам, болалигим шу азиз Ўзбекистонимиз бағрида ўтди. Бу юрт менга иккинчи она - Ватан бўлиши билан бутун бошли оиламини илму ҳунарли этди. Унга хизмат қилмаслик гуноҳи азимлигини унутмай ишладик, десам хато бўлмайди.

Юртдошларим соғ-омон юрсин, дея заҳмат чекканларнинг умри зийда бўлишини Оллоҳдан тилаймиз.

Аскарали МАМАТОВ,
Наманган вилояти.

ОНА КАБИ МУНИС МАКТАБИМ

Ёши ўтган сайн эслаганда инсоннинг қалбини ўртайдиган, соғинчдан кўзларини намлайдиган мўъжиза сирасига мактабни-да киритгин келади. Бири-биридан гўзал туйгулар хотирамда жонланаверади. Биринчи синф... Биринчи устоз... Партадош қиз... Биринчи муҳаббат... Ўсмирликдаги дўсту рақиблар... Мен мактабни бир этак болалари гами билан яшаб, ўзига қарашга имкон топа олмаётган муштипар онага қийсаларим. Бахтли болалик ва ўқувчилик даврининг бир қисми далада ўтар, чопиғу яганалаш, гўза чилпиш, пахта терими каби умрнинг эгови бўлган қишлоқ ҳўжалиги юмушларида сафарбар этишарди. Бундан ҳам аламли жиҳати шу эдики, майдони икки ярим-уч гектардан иборат мактаб чегарасини пахса девор билан ўрай олиш битирувчи синф ўқувчиларининг зиммасида эди. Ўша кезлар баалоғат бўсағасидаги қизларнинг белкурақда пахсакаш йиғитларга лой узатаётганини кўрганиларнинг юраклари ўвишиб кетарди. Менинг эса ич-ичимдан оғир бир савол тобора кимраверарди: "Мактабимиз ҳашар йўли билан қурилганига ярим асрдан ошиб қолибди-ю, "коммунизм галабаси яқин қолди", дегувчи раҳбарлар наҳотки битта замонавий мактаб қуриб беришмайди?"

Охири, дилимда кечган мана шу саволларни хатга солдимда, вилоятнинг "Ленин байроғи" (ҳозирги "Сурхон тонги") газетасига жўнатиб юбордим. Ха, айтганча, гап ўзим ўқиб, 1984 йил битирган

билим даргоҳи, Шеробод тумани Қишлоқбозор қишлоғида жойлашган Охунбоев номи 17-ўрта мактаб ҳақида кетаяпти. Шеробод тумани билан вилоят маркази орасидаги масофа олтмиш чақирим. Менинг таҳририятга ёзган мактубим қанча йўл юрганлигини билмадим-у, аммо хатимни олган мухбир мактабга келганида мен аллақачонлар ўқишни битириб кетган эканман. Ўшанда колхоз раиси даргазаб бўлган. Ҳатто устозларим ҳам мендан оз-оз ранжишганди.

Буғуннинг гапи

Орадан саккиз йил ўтиб, ТошДУ (ҳозирги ЎЗМУ)нинг журналистика факультетида сиртдан ўқир, бир пайтнинг ўзида вилоят телерадиокомпаниясида муҳаррир бўлиб ишлардим. Хуллас, ўн йиллаб дилимда тугун бўлиб ётган мақсад сари дадил қадам қўйдим. Вайрона ҳолатдаги мактабимиз ва унга ҳўжали раҳбариятининг совуқ муносабати ҳақида телефельетон тайёрладим. Бахтимга мазкур кўрсатув сабабли, аҳвол ижобий томонга юз бурди. Ўша йилиёқ 650 ўринли янги мактаб қурилади деб йоборилди ва йил охирида фойдаланишга топширилди. Бир қарашда гўё барча эзгу ниятлар рўёбга чиққандек эди. Лекин, кўп ўтмай, қурувчилар мактаб биносини шошилич битказиб, янги ўқув йилгача "қизил тасмани тантана билан кесиш"ни ўйлаб, сифатга деярли эътибор беришмагани маълум бўлди. Қандай шароитда ўқишмасин, барибир, қишлоқ болалари илмга ташна бўлишади. Бунга битта ишбоғ шуки, ўша йилларда мактабимиз ўқувчилари "йилнинг энг фаол китобхони" мавзусидаги республика

кўрик-танловида кетма-кет икки марта голиб деб топилди. Шундай билимдон ўқувчиларни камолга етказган мактабни мушфиқ ва дуоғўй онага қийсламай бўларканми?!

Мақтоноқлик бўлмасин-у, ўша пайтлар Худодан астойдил сўраб бир хайрли ишга қўл ургандим, ўнгидан келди. Гоҳ вилоят ҳокимиятига, гоҳ халқ таълими бошқармасига қатнаб мактабимиз учун 300 та янги парта ўндирдим. Очу тўқнинг ўртасида юрувчи мухбирлик касбини танлаганимга тақдиримдан мингдан-минг рози бўлдим ўшанда.

Ҳўш, узундан-узюк, эҳтиросга лимом-лим ушбу мақоламни ёзишимдан мақсадим нима? Бунга асосий туртки бўлган нарса шуки, умри, тақдир-қисмати Ўзбекистоннинг келажак равнақи билан боғлаган юртбошимиз яқинда "2004-2008 йилларда мактаб таълимининг ривожлантириш дастурини тайёрлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармойишига имзо чекди. Кўнгиларда "Ўзбекистон - келажаги буюк давлат", деган эътироф шунчаки шиор эмас, ҳақ гап эканлигига ишонч янаям ортди. Мактаб таъмирига пул йиғилишидан юраклари безиллайдиган миллионлаб ота-оналару бу ишга гоҳо сидқидил, гоҳо оғриниб бош қўшаётган маҳаллий тадбиркорларнинг-да диллари хотиржам бўлди. Зеро, масжид каби муқаддас маскан бўлиши мактабнинг ҳам турфа ўйинлару хомийларнинг миннатларисиз яшашига ҳақи бор.

Чунки, у менинг она каби муштипар, дуоғўй мактабимдир.

Бахтиёр ОЛЛОМУРОД,
Сурхондарё вилояти

Тошкент шаҳри "Оила" илмий-амалий марказида Ибн Сино Халқаро фонди, "Адолат" социал-демократик партияси ҳамкорлигида "Соғлом турмуш тарзи - репродуктив саломатлик гарови" мавзусида семинар бўлиб ўтди.

Меҳр ва муруват йилида ўтказилган ушбу тадбирда "Оналар соғлом турмуш тарзи - соғлом авлод негизи", "Ёшлар ўртасида гиёвандлик ва СПИДнинг олдини олишда оила ва маҳалланинг роли" мавзуларида маърузалар тингланди.

Тадбир сўнгида кам қонлик касаллигига чалинган аёлларга инсонларварлик ёрдами тарихида Ибн Сино Халқаро Фонди ва "Адолат" социал-демократик партияси томонидан "Венофер" дори воситаси тарқатилди.

Ушбу сувратда Республика кўзи оғиз болалар махсус мактаб-интернати тарбияланувчилари ҳаётидан лавҳа акс эттирилган.

Сувратлар муаллифи — М.МИРСОДИКОВ

ТИРИК ЕТИМЛИК АЗОБИ

лиги, меҳрсизлигини сезиб, ёмон кўриб, ундан ўч олиш пайига тушиб қолишди. Эрталаб хонада шов-шув кўтарилди.

- Гуруҳдан Шавкат қочиб кетибди,- дейишди болалар чувиралишиб тарбиячи опага.

- Қаёққа кетибди, билмадингларми?

- У ҳар куни йиғлаб, бу ердан узоққа кетаман, деб нималарнидир ёзиб юрарди.

- Қани ўша ёзганлари? - Болалар Шавкатнинг каравотини ағдар-тўнтар қилишди.

- Мана,-деди биттаси бир парча қоғозни тарбиячига узатиб.

"Ассалому алайкум, Фани амаки. Бу ер яхши эди. Бир директор келди. У жуда ёмон хотин экан, овқатларимизнинг мазаси бўлмади қолди, ўзи кўпол, бизни уришади. Кийимларимиз ҳам аввалгидан ёмон. Мактабга боришга уяламиз. Мени бу ердан олиб кетинг, нима десангиз ҳамма ишларингизни қиламан. Сизга қовун экишга ёрдам бераман. Уларни чапанам, суғораман, кузда сотишга ҳам бозорга бирга

Биз ҳикоя қилаётган меҳрибонлик уйи кўпдан бери тартибли, ҳатто мақтовга сазовор ҳам эди. Раҳбар опа анча кексайиб қолгач, ҳамма уни иззат-ҳурмат билан нафақага кузатди. Ҳатто болалар кўз ёши қилиб, опанинг бағрига бош қўйиб, хайрлашишди.

Орадан кўп ўтмай, Хонзодаҳон деган аёлни директор қилиб тайинлаб кетишди. Барча кўнгилсизликлар сабаби бу аёл узокни кўра олмаслигидан, етим ҳақиқа хибнат қилиб, ўзбошимчилик билан иш юритганидан бошланди.

Эси кириб, оқу қора, яхши-ёмон фарқида бориб қолган болалар Хонзодаҳоннинг кўпол-

маларнидир ёзиб юрарди.

- Қани ўша ёзганлари? - Болалар Шавкатнинг каравотини ағдар-тўнтар қилишди.

- Мана,-деди биттаси бир парча қоғозни тарбиячига узатиб.

"Ассалому алайкум, Фани амаки. Бу ер яхши эди. Бир директор келди. У жуда ёмон хотин экан, овқатларимизнинг мазаси бўлмади қолди, ўзи кўпол, бизни уришади. Кийимларимиз ҳам аввалгидан ёмон. Мактабга боришга уяламиз. Мени бу ердан олиб кетинг, нима десангиз ҳамма ишларингизни қиламан. Сизга қовун экишга ёрдам бераман. Уларни чапанам, суғораман, кузда сотишга ҳам бозорга бирга

«Бахт-иқбол... хуқуқига эгаман» кўриқ танловига

ради, албатта. Кўчадаги одамларга бир назар солинг. Бир бола ораста кийинган. Ўзини туттиши, муомаласи, билан бошқалардан ажралиб туради. Чунки меҳрга бой оилада ўсаяпти. Унинг кўзлари қувончга тўла, болаларга хос беғам, беташвиш. Бироқ кўчамиздан яна шундай болалар ҳам ўтади-ки, қараб кўнгилни бузилади. Ахир, уларнинг ҳам бошқа болалардек яшашга ҳаққи бор, деб ўйланиб қоламан. Улар 4 бола-1 қиз, 3 ўғил. Онаси ёмон йўлга кириб кетган. Ота эса ҳеч жойда ишламайди. Болаларнинг

Оилада олинган билим, ақл, тарбия нечоғли муҳим рол ўйнайди. Шундай экан, нега оилалар дарз кетади, ёлғон муҳаббат мевалари туғила-

АҚЛ ҲАР НАРСАНИНГ КАЛИТИ

ди? Нима учун ота-оналар ўз болаларини етимхоналарга, кўчаларга ташлаб кетади? Ҳаёт худди шундай. Ақл ҳар нарсанинг калити. Гоҳида арзимаган нарсалар туфайли ажрашиб ёки бениҳок фарзанд кўраётган одамларга қараб, ўта ёнгилақлик қилишяпти, деган фикрга келаман. Бунинг оқибатида беғуноҳ гўдаклар кўпайиб, ота-она меҳрига зор бўлиб ўсмоқда. Бола ўз йўлини топ-

унон нима қилиш керак? Менимча, ўқувчилар мактаб ёшидаёқ бундай салбий ҳодисалар ҳақида кенгроқ тушунчага эга бўлишлари керак. Оиланинг муқаддаслигини, одам уни асраб-авайлаши, умр бўйи унга гард юқтирмаслиги кераклигини, оила ўрни жуда бекиёслигини тушуниб етишлари зарур. Телевидение ва матбуот ҳам меҳр-оқибат ҳақида кенгроқ маълумотларни ёритса, ижобий натижа бе-

ради, албатта. Кўчадаги одамларга бир назар солинг. Бир бола ораста кийинган. Ўзини туттиши, муомаласи, билан бошқалардан ажралиб туради. Чунки меҳрга бой оилада ўсаяпти. Унинг кўзлари қувончга тўла, болаларга хос беғам, беташвиш. Бироқ кўчамиздан яна шундай болалар ҳам ўтади-ки, қараб кўнгилни бузилади. Ахир, уларнинг ҳам бошқа болалардек яшашга ҳаққи бор, деб ўйланиб қоламан. Улар 4 бола-1 қиз, 3 ўғил. Онаси ёмон йўлга кириб кетган. Ота эса ҳеч жойда ишламайди. Болаларнинг

Оиладаги лоқайдлик оқибатида ногирон бўлиб қолган Қосимжон ҳақида газетамизнинг 13-сонида "Дилмида орзуларим кўп", 15-сонида "Яхшилар-ла гўзалдир олам!", 17-сонида "Фарзандларимиз камолини кўзлайлик", 20-сонида эса "Профессор гулларни севар экан..." сарлавҳали мақолаларимизда ҳикоя қилгандик.

17 май куни Қосимжон билан яна Республика ногиронлар таянч-ҳаракати тизимини соғломлаштириш маркази 3-болалар бўлимига бордик.

Турли вилоятлардан келган беморлар билан тирбанд йўлакдан ўтиб, қабулхонага кирганимизда профессор Абдуқайом Абдуқулов Қашқадарё вилоятининг Дехқонобод туманидан 13 ёшли набира кизини олиб келган отахон

ҚўЛАРИНГИЗ ДАРД КЎРМАСИН!

билан куйиб-пишиб гаплашаётганди.

- Набирангизнинг оёғидagi нуқсонни туғма экан. Бола юра бошлаганидаёқ сезмаганмидинглар? Нима учун шунча ёшга тўлишини кутдингиз? Қашқадарёда ҳам мутахассислар анчагина-ку! Энди, бу қизимга анча қийин бўлади, кўп ётади.

Сўнг бизга юзланди: Кўраясиз-а, ахир шу кизгина ни ўн йил аввал менинг олдиму-га олиб келиш мумкин эди-ку! Фарзандларингиз тақдирига бунчалик бефарқ бўлмаслигингиз керак ахир. Яна бунинг устига киз бола экан. Ахир бўлажак она, бир уйнинг бекаси бўлиб қанча хизматларни қили-

ши керак-ку! Газетангизни кўпчилик ўқийди, шу гапимни қўшиб қўйишни унутманг.

Барча ота-оналарга шундай ўтинчим бор. Фарзандингиз оёқ-қўлида, юришида бирор нуқсон сездингизми, дарҳол шифокорга учранг, эринманглар. Дардни кечиктириб олиб келинган болаларни деярли ҳар куни кўриб юрагим эзилади, уларга ачиниб кетаман.

- Мана, ҳужжатлар расмийлаштирилди. Бугундан Қосимжонни ётқизиб, операцияга тайёрлаймиз. Айтиб қўяй, муолажа икки босқичдан иборат бўлади. Тиббиёт тилида буни "косметик жарроҳлик" дейилади. - изоҳ

берди профессор. Чиндан ҳам Оллоҳ берган фарзандингиз соғлом бўлса, нур устига аъло нур, лекин нуқсон билан туғилса-чи? Жигарбандларимиз ўқисмаслиги, кейинчалик қийналмаслиги учун сал ҳушёр бўлишимиз зарур эмасми? Ахир, мажруҳ фарзанди бор ота-оналарнинг хонадониди бахт ҳам ярим, қулгу ҳам ярим эканлиги ҳақиқат-ку! Шуларни ўйларканман профессор Абдуқуловдек бағри кенг шифокорлар борлигига шукроналар қилдим.

Муҳтарам Абдуқайом ака Абдуқулов! Қалбингиздаги меҳру саховатингиз учун сизга ташаккур. Қўларингиз дард кўрмасин, илоҳ!

БАСИРА

Нафсим мени йўлдан уриб хор айлади,
Термултириб халоиққа зор айлади.
Зикр айттирмай шайтон бирлан ёр айлади,
Ҳозир сен деб нафс бошини енгилмано.
Аҳмад ЯССАВИЙ

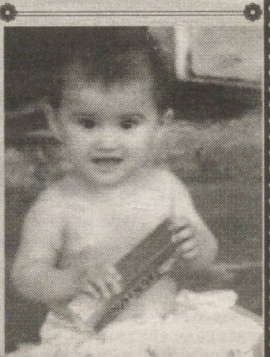
БОЛАЛИК ШИРИН ФАСЛ

Уйимизда ҳеч ким йўқ, Опам келиб қолмасин, Акам келиб қолмасин. Мени боллаб алдашиб, Кукурузимдан олмасин.

Ойим ҳар доим, "Қўлингиз оғзингиз солма, ёмон бўлади", - деб уришадилар. Ахир ўзлари конфет олиб бермаганларидан кейин мен нима қилай?

Роса тўполоқ қилдим, Емайман деб овқатим. Ойим у ён югурди, Далам бу ён югурди, Йиғлама деб асадим. Айтганим қилишмаса, Чойни ҳар ён сочаман. Энди бу печеньеци, Қандай қилиб очаман?

Тўхманг! Суратга олманг, Озгина бир ишим бор. Ҳеч ким қарамай турсин, Озгима эвчакман бор.

Матнларини Н. ЙЎЛДОШЕВА ёзган
Сувратлар муаллифи: Қорабек ИБРАГИМОВ

Оллоҳ! Менинг сабримни бер,
Тоқатларимни бер ўзинг.
Гуноҳ қилсам жабримни бер,
Саботларимни бер ўзинг.
Севги дея энтиққанам,
Туйғуларим чўкиб кетди.
Етдим дея интиққанам,
Юрагимдан чиқиб кетди.
Хайронаман ёлеонларнинг,
Адоғи йўқ йўллариди.
Дарди ачиқ тўлғоқларнинг,
Ўнги эмас, сўллариди.
Бир куч бергин, юлиб ташлай,
Ёлеон сўзлар печакларин.
Сўнг қувончдан кўзим ёшлай,
Қучиб сабрим чечакларин.

АЙРИЛИҚ
Йўқ, азизим, мени изламанг,
Изларимдан юрманг ютоқиб.
Мен ҳақимда энди сўзламанг,
Бир мени деб куйманг туютоқиб.

Сизни аввал кўрмасам эди,
Йўлингиздан юрманг эди.
Бу не савдо, қандай кўрулик,
Меҳрингизни туймасам эди.

Энди бизнинг йилимиз айро,
Дилимиз ҳам, тилимиз айро.
Айриликда етим севгимиз,
Борса-келмас йўлимиз айро.

Айро тушиди гўзал туйғулар,
Эъоздаги висол ҳам айро.
Алvido, деб кетди қайғулар,
Ҳам бетакрор лаҳзалар айро.

Энди мени эслаб бўзламанг,
Одамлардан сўраб изламанг...
Гавҳар АБДУЛВОСИ қизи,
Самарқанд шахри

УМРИМ
Чопиб ўтиб кетмоқда умрим,
Дилим ярим, дардларим лим-лим.
Бутун ният тилаганим-ку,
Ол қулим деманинг, Худойим.

Сўрамовдим сендан мол-дунё,
Бир сиқим бахт сўраган эдим.
Муҳаббат деб аталган рўё,
Ёки бахтим тунадимикан?

Билолмадим ҳануз ишқ нима,
Асир тушдим, чўка қолдим тиз.
Қарши туролмадим кўнглима,
Юрак басир, басир икки кўз.

Қамчилайди фурсат отини,
Кўринмайди бахтнинг дарағи.
Тополмади баери бутунини,
Ой кўнгли ҳам ярим, қарагин.

Не бўлса-да, шукр барига,
Шодлиги ҳам мўл бу дунёнинг.
Ғамлар кўриб, етдим қадрига,
Энди фақат яшайман ёниб.

Бу умидли дунё аслида,
Яхши ният сўрадим доим.
Ҳаётимнинг қай бир фаслида,
Ол қулим, дер бир кун Худойим.

ЯХШИ СЎЗ
Яшамокдан нимадир мақсад,
Авайлайман бунча жонимни.
Мендан бунча қочасан, фурсат,
Тутолмайман бирор онингни.

Лаҳзалар ҳам, кунлар ҳам елар,
Қўтиб турмас бу асов йиллар.
Қора сочим оққа бўялиб,
Умр жоми бунча тез тугар.

Ажал-овчи, ўтқир кўз мерган,
Кўзлагани олар нишонга.
Дил, курашни голибдан ўрган,
Мақсадингдан ҳеч қачон тонма.

Савоб бўлсин яшайдан мақсад,
Қобилингга қолма ўралиб.
Ром айласин эзулик фақат
Ва нафсингдан келолсин голиб.

Ўлим ҳақдир, излагин имкон,
Изларингдан қолсин нурли из.
Ҳеч ким, ҳеч не бўлолмас қалқон,
Ажал сени кўзлагани кез.

Дил, яхшилик, яхши сўз мангу,
Изларингдан қолар хотира.
Қилолмасанг яхшилик ҳамки,
Ҳеч биронинг дилин қолдирма.

Кубарро БАХРОМОВА
Самарқанд

СОҒИНЧ
Кўнглим! Мана бизга таниш ўша
ҳовли,
Дарвозага хаёлларим сингиб
кетган.
Кирай десам, ҳовлининг тўрт
чети ёвли,
Ҳисларимни бегона қиз ениб
кетган.

Бу ҳовлининг нурга тўла
тонгларида,
Бир юракда изтироблар илди
отар.

Мен соғинган пастаккина
томларида,
Бахтдан масрур қизгалдоқлар
ухлаб ётар.

Тунда мактуб ёзиб менга бедор
хаёл,
Бандилайди ўша дилнинг ҳисларини.
Кўчасидан ўганида беор шамол,
Олиб қочар райҳонининг исларини.

Қучоғига беркитганча эски дардни,
Изларимни соғинади деворлари.
Садоқатдан аразлаган
муҳаббатнинг,
Буғун қалба санчилди-ей озорлари.

Башорат, бу сенга таниш қўшини
ҳовли,
Остонада болалигинг қолиб кетган.
Киролмайсан, ҳовлининг тўрт
чети ёвли,
Ҳисларингни бегона қиз олиб
кетган.

Биламан... Сиз ишқнинг эрмағи,
Ҳижроннинг пойига чўккан тиз.
Биласиз... Мен ўша юраги
Тупроққа сочилиб кетган қиз.

Қуласиз... Киприklar қайрилиб,
Тўкилиб кетади нигоҳлар.
Куламан... Ой сиздан айириб,
Кўнглимни ўзига никоҳлар.

Йиғлайман... Йиғлашиб осмонни,
Юракда мунгазр изтироб.
Қуёшга элтаман ҳижронни,
Ўртада титрайди дилшароб.

Кетасиз... Сиз яна алдоқчи,
Чинқираб юборар йўлаклар.
Кетаман... Тун гўё қароқчи,
Ортимдан тонгача эрмаклар.

Қайтасиз... Ҳасратнинг чўлида,
Менсиз ҳам яшайсиз бемалол.
Менда сиз қолдирган биргина,
Армондан тикилган дастрўмол.

Башорат ОТАЖОНОВА,
Фарғона шахри

ДИЛНОЗА ҚИЗИМ!
Гоҳ жаҳлга минсам-да сал,
Ичим тўла меҳр, қизим.
Гоҳ сал кўпол, гоҳ сал дағал
Дадажонинг кечир, қизим.

Доно қизим, она қизим,
Дунёда бир дона қизим.
Ўн йигитнинг ўрнин босар,
Мард қизим, мардона қизим.

Бу оламнинг ғамларин гоҳ,
Унутгиси келар одам.
Ёрлақасин ўзи Оллоҳ,
Мени тўғри тушун, болам.

Жон қизим-эй, жонон қизим,
Оху кўзли жайрон қизим.
Бор бойлигим сенсан менинг,
Марвариду маржон қизим.

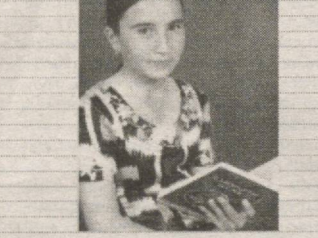
Нима десанг олиб берай,
Нима есанг оlib берай.
Осмондаги юлдузларни
Этагинга солиб берай.

Ганж қизим, ганжина қизим,
Бошида сержига қизим.
Гоҳо ҳақ, гоҳида ноҳақ
Даданган ранжима, қизим.

Бўйларингдан ўргилай ман,
Борим шу-да, не қилай ман?
Кеча-кундуз яратгандан
Сенга бахту тахт тилай ман.

Гул қизим, гулқоса қизим,
Тоғ сувидай тоза қизим.
Инча дилинг инжимасин,
Дил қизим, ДИЛНОЗА қизим!

Гул қизим, гулқоса қизим,
Тоғ сувидай тоза қизим.
Инча дилинг инжимасин,
Дил қизим, ДИЛНОЗА қизим!

БАҲОРИМ
Кел баҳорим сени соғиндим,
Кеча эдим маъсум қизалоқ.
Сенинг ҳар бир ифоринг туйдим,
Гўё қалбда лолақизгалдоқ.
Шудрингларга чайгандек юзим,
Ҳароратдан титраб кетаман.
Таширфингдан ўрилай ўзим,
Сени умр бўйи кутаман.

ШЕЪРИЯТНИ СЕВАМАН

Шеъриятни севдим дилимдан,
Унга ошно этдим ҳаётим.
Ашвор битиб севги тилидан,
Гўзалликнинг севги санъати.
Шеър шуури бўлди баётим.
Қўлларимдан тушмайди китоб,
Саҳифалар юрагимда жо.
Ҳар бир сўзи мен учун офтоб,
Ўғитлари қалбимда бажо.
Юрагимнинг илҳоми эрур,
Бу дунёнинг ташвиш лаззати.
Ширин онлар лаҳзаси эрур,
Гўзалликнинг нозик санъати.
Шеърдан бўлак овунчоғим йўқ,
Удир менга бахт ҳамда паноҳ.
Кўксим узра ёнар парча чўғ,
Уни тортиқ этмишдир Оллоҳ.

Лобар МЎЙИНОВА,
Қарши Давлат Университети
қошидаги Академик лицей
талабаси

ТЕШИК ҚОҶҚА
“Қичқир” қиргоққа тўши урар,
Эҳтимол, эврилмоқ ўйида...
Бир қадим маҳалла жўши урар,
Бул асов оқимнинг бўйида.

Минг йил-ки, қайнайди бу “деқча”,
Мирлару эшонлар, хўжалар...
Лек, бунда ҳар парса ўзбекча -
Дарвоза, деворлар, кўчалар...

“Ҳой, Тўлқин ака...
Абдувоҳид ака...
Наҳорда...
Пешинда... маърака...”
Хабарчи айлайди овоза,
Издихом тўпланар саҳардан.
Қимгадир ўқилар жаноза,
Ё кимдир қайтади сафардан...

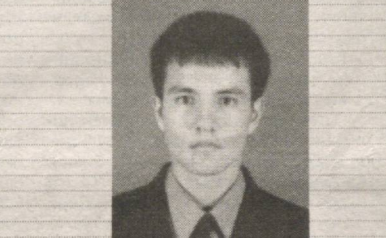
Таралар бу қутлуг қақиринг
“Тешик қоққа” қабристонидан.
Зулфину занжирлар шақирлаб,
Акс-садо берар ҳар хонадон.

Маҳалла ақлининг ўйи бор,
Ҳашари, азаси, тўйи бор...
Минг йил-ки, бу удум синмайди,
Жарчининг овози тинмайди:

“Ҳой, Турғун ака...
Абдували ака...
Эртага...
Индига... маърака...”
Бедана жўр бўлар “Вақ- ва-воқ...”
Бомдоддан дарак бу, шаҳарга.
Кимнингдир тўйи бу - Бахт,
Никоҳ...

Ё кимдир отлар сафарга.
Яҳё ТОҒА

Яҳё ТОҒА

МОВИЙ КЎЗ
Мовий кўзли, қора қоши нигор,
Рухсоринга юзимни бурдим.
Тўлқинида гарқ бўлиб минг бор,
Кўзларингда денгизни кўрдим.

Атрофимда гўзаллар бисёр,
Лекин бефарқ қолдим барига.
Кўм-кўк кўзинг - гул юзли баҳор,
Тортиб кетди мени қаърига.

Сенга ипсиз боғларинг қолдим,
Дийдорингга содиқ соқчиман.
Нилий гўмбаз ичра сен билан
Парвоз этиб яшамокчиман.

Киприklarнинг остида қолиб,
Ўша жойга кўнглим келди.
Рўйи замин узра йўқолиб,
Кўзларингга чўмилдим келди.

Тасаввурга ожиз хаёлим,
Севиб қолдим, мовий кўз, сени.
Нигоҳимда - сўнгсиз саволим,
Кўзларингга ол энди мени.

ЮРАК

Танам жонли қафас, кўкрагим
зиндон,
Қандайдир бир қушча қамалиб
қолган.
Самога талтиниб, у ҳам ҳар
замон,
Мудроқ вужудимга гулгула
солган.

У учмоқ истайди, учмоқ
истайди,
Ҳар лаҳза депсиниб, солганча
фарёд.
Эй Фалак! Дилимни ўртаган
дайди,
Бетиним қушчанинг қилмишидан
до!

Иномжон АБДИЕВ,
ЎзМУ журналистика
факультети талабаси

БАХТИГУЛНИНГ СИРЛАРИ

- Мактабдош дугоналарим ҳавасини келтириб, Наманган давлат институтига ўқишга кирдим, - дейди ўзини Бахтигул деб таништираган қиз. - Қишлоқдан чиққан биринчи талаба бўлганим учун маҳалламиздаги тўй-тўйчиқларга борсам, кўпгина йигитларнинг кўзи менда бўларди. Унчалик чиройли бўлмасам-да, келишган гавдамни, қорачадан келган думалоқ юзимни кўрган одамларнинг "истарали қиз экан", - деган гапларини эшитиб қолардим. Дадам бозорга чиқиб, савдо-сотик билан шуғулланарди. Қиш фасли яқинлашиб қолганиги туфайли аёллар пальтосини сотарди. Мен дугоналаримни ҳам пальто, иссиқ этиклар билан ташминлардим. Битта қизлар пальтосининг нархи 30 минг сўм туради. Дадам айтган нархдан бир тийин ҳам тушириб сотолмайман. Чунки дадам "ўзингга олиб қолгансан", - деб ўқишим учун пул бермай қўяди. Муҳайё исмли қиз ўтган ҳафта олиб кетган пальтосининг пулини олиб келтириб берди. Ўша пайтлар ўзини қўқонликман деб таништираган Шўхрат исмли бир йигит билан гаплашиб юрардим. Бир куни у ўғай ота қўлида тарбиялангани, ундан кўп ёмонликлар кўргани ҳақида гапириб берди. У бозорда савдо қиламан, агар дадангиз билан таништириб қўйсангиз яхши бўларди, оёққа туриб олсам сизга уйланаман деди. Шўхратнинг гапларини жиддий қабул қилдим ва унга нисбатан меҳрим тобора орта бошлади. Ўша куни соат тунги 12 лар эди. Эшикка урилган қаттиқ зарбдан уйғониб кетдим. "Бахтигул, эшикни очинг, бу мен Шўхратман", деган овоздан кейин кийимларимни кийиб эшикни очдим.

«Ётоқхонага қандай қилиб кирдингиз? Ахир, қоровул соат 10 да дарвозани қўлқаб қўяди-ку,» - дедим.
«Ошхонанинг деразасидан ошиб тушдим, чунки сизни кўрмасам бўлмайди», деди у хавотирли овоз билан. Каловланиб турар эканман: "Сизга нима керак?" - деган савол назари билан қарардим. Қўлимдан ушлаб ўзига тортаркан: "Бахтигул, барча умидим сиздан, ҳозирок 30 минг топиб бермасангиз, мени қамаб қўйишади. Биттасининг пулини ҳазиллашиб олиб қўйгандим, мени ўғрига чиқараяпти. Тез бўлинг, пулингизни бир ҳафтада қайтараман", - дея ялиниб туриб олди.
«Пулми бор, лекин ўзимники эмас, дадамга олиб бориб беришим керак», - дейишимни биламан, йиғлаб юборди. Йигит кишининг йиғлаганини кўргандан ўлган минг чандон афзалроқ экан. Ёстигим остида асраб юрган 30 мингни Шўхратга берар эканман, ана шу пул билан бирга ўз бахтимни, ҳаётимни ҳам унинг қўлига топширганимни сезмагандим. «Эртага кели, сизга нима бўлганини айтиб бераман», - дея кетган Шўхратни бир ҳафта кутдим.

- **Хўш, Шўхрат пулингизни олиб келдимиз?**

- Қаёқда, шу кетганича қорасини ҳам

кўрсатмади.

Кўнглимга гулгула тушиб, Шўхрат ишонч қоғози сифатида ташлаб кетган паспортни олиб, шаҳар ички ишлар бўлимига бордим. Улар Шўхратни яхши танишларини, бу йигит аслида Қирғизистон ф у қ а р о с и бўлиб, жинсий тўда аъзоси сифатида қидиралаётганини айтишганида, бошимдан муздай сув қуйилгандай бўлди. Пулдан умидимни узиб, тушкун кайфиятда йўлда чай-

қилиб кетар эканман, "Синглим, обороти қўяйми?", деган эркак кишининг овозидан ўзимга келиб, атрофга қарардим. Машина эшигини очиб, менга қараб турган эркакдан дастлаб кўрқиб кетдим. Беихтиёр у томон яқинлашиб борар эканман, йиғлаб юбордим. Нотаниш эркак машинасидан сув олиб, менга тутқазди. Юзқўларимни ювишга мажбур қилди. Бироз йиғлаб олгач, ўзимга келдим. «Танишиб қўяйлик, исми Каримжон. Ёшим 45 да, касбим сир, сизнинг исмингиз нима? Нега бунчалар гапмигиз?» - дея бирин-кетин саволлар бера бошлади. Ўша тоғда мен бир меҳрибон инсоннинг ички оғиз сўзига зор эдим. Машинанинг орқа ўриндиғига жойлашиб олгач, бўлган воқеани айтиб бердим. У «Майли, пул топилади, аммо дўст топилмайди. Сиз мана бу 10 минг сўмни олинг-да, камчиликларингизга ишлатинг», - дея қўлимга тутқазди. Мен бир пулга, бир унга ҳайрон бўлиб қарардим. Ичимдаги бир душман ол, олавер, деса, бир дўст ўзининг тут, олма, дея мени тортқиларди. Ниҳоят, ичимдаги шайтон ғолиб чиқди. Пулни оларканман, кўнглим сал хотиржам тортгандай бўлди.

«Бир амаллаб яна 20 минг қўшсам, даданнинг қарзидан қутуламан», - дея ўйлардим. Чувчарани хом санаган эканман. Ётоқхона дарвозаси олдида тушиб, машина эшигини ёпиб хайрлашар эканман, Карим ака агар бирор ёрдам керак бўлса бемалол айтаверинг, дея телефон рақамини берди. Шанба куни дарсдан чиқиб, Андижонга, уйга бордим. Дадам қўчада кутиб турган экан, бе-йўқ, бе-йўқ: «Пулни олиб келдингми?» - дея сўраб қолди. Бироз каловланиб тургач, «Пальто сотиб олган қизнинг дедаси оламдан ўтиб қолибди. Дарсга келмади, кейинги

ҳафта олиб келаман», - дея ёлгон гапирдим. Дадам бир нарсани сезди: «Агар кейинги ҳафта ҳам қуруқ қайтсангиз, мендан яхшилик кўрмайсиз», - деди.
- **Ўз аҳволингиздан дадангизни хабардор қилсангиз бўларди-ку!**

- Дадам пул, молу давлат олдида наинки фарзанд, ўз онасидан ҳам кеичиб қўядиган инсон.

Институтга келган кунимок Карим акамга телефон қилиб, отамнинг гапларини айтдим. У менга 30 минг сўм беришини, аммо бир нарсани ифратим эвазига беришини айтганида, кўз олдим қоронғулашиб, бошим айлангандай денг, дарсга ҳам бормай қўйдим. Жума куни яқинлашгани сайин ўзимни ёмон ҳис қила бошладим. Чунки чоршанба куни дадам деканатга телефон қилиб, шанба куни пулни олиб келсанми, дея қайта-қайта сўрайвергач: «Ха, олиб борман», - дея ваъда бериб қўйгандим. Жума куни тунда Карим аканинг уйига бориб, айтган шартига рози эканлигини билдирдим. У ниятига етди, мен ҳам 30 минг сўмни қўлга киритдим. Отам олдидаги қарзимни уздим-у, шаънини барбод қилдим.

Бир куни иккинчи соатдаги дарсга кириб кетаётим, зинада ҳушимдан кетиб қолдим. Қоним камлигидандир, дея эътибор бермай юргандим, бу ҳол икки-уч бора такрорланганда, шаҳар чеккасидаги шифохонага бориб, аёллар шифокорига учрадим. Не қилайки, қорнимдаги ҳомилам уч ойлик бўлган экан. Дунё қўзимга қоронғу кўришиб, ўзимни ўлдиршидан бошқа илоҳ тополмадим. Бир неча маротаба жонимга қасд қилишга уриндим, аммо урдасидан чиқолмадим.

Баҳор фасли келиб эгнимиздаги пальтолар ечилгач, бутун факультет қизлари сиримдан воқиф бўлишди. Ўз ҳисобимдан таътил олиб, бир татар аёлниқига ижарага чиқиб кетдим. Даша хола аҳволини тушунди. Ой-куним яқинлашгач, мени эҳтиётлади. Чунки у туғилажак фарзандимни боқиб олиш учун одам топганиди. У аёлнинг исми Лида бўлиб, бепарзандликдан қийналиб яшар экан. Лида опа мен билан шартнома тузиб, оёққа туриб олганимча етадиган пул билан таъминлади. Тўлғоқ азоби бутун ву-

жудимни қамраб олган кун жума оқшоми эди Мен фақат у 3 килою 900 грамм туғилгани, қиз бола эканлигини эшитдим, холос. Келишувга асосан 3 соатдан кейин Даша хола мени бир амаллаб ўз уйига олиб кетди. Анча кун парваришлади. Мени бир нарсаси, «Ўз боламни бир марта ҳам қўлимга олмадим», деган ўй қийнади. Юрагимдаги изтиробларимни тушунган Даша хола ялиниб-ёлвориларим эвазига Лида опаниқига олиб борди. Қизалогим қуйиб қўйгандек ўзимга ўхшарди. Мен уни энтикиб-энтикиб бағримга босар, юз-кўзларидан тинимсиз ўпар эканман, сени ҳеч кимга, ҳеч кимга бермайман, деган ўй қалбимга хотиржамлик бағишласа, ота-онам тириклайин кўмади, ахир бу ниқоҳсиз, ноқонуний туғилган бола-ку, деган хаёл тинчлик бермасди. Лида опа бу ерга бошқа келмаслигим кераклигини айтиб, яна пул берди.

«Шунча пайт қаерларда юргандинг, нега уйга келмай қўйдинг?» - дея сўроққа тутган онамни «Бизни узоққа амалиётга олиб кетишди, телефон қилишнинг иложи бўлмади», - дея алддим. Фикру хаёли савдо-сотик, тирикчилик билан банд бўлган отам гапларимга чиппа-чин ишонди. Бир куни Даша холадан қизимнинг аҳволини сўрасам: «Лида Россияга кўчиб кетди, энди қизингни кўролмайсиз», - деди. Узимни йўқотиб қўйдим. Йиғлаб-йиғлаб юпангач, Карим акамнинг ёнига ёрдам сўраб бордим. Бу вақтга келиб менда қизимни ўзим боқиб фикри туғилганиди. Афсуски, Карим акам бутун орзуларимни чиппака қичқарди. «Бизга бола керак эмас, шундай ҳам ҳаётимиз чиройли. Агар истасангиз, иккинчи хотин қилиб олам», - деди. Унинг таклифига рози бўлмадим. Ўқишни тугатиб, қишлоққа қайтдим. Аммо эшигимни ҳеч қайси совчи тақиллатиб келмади. Сабаби, менинг ўтмишимдан бутун қишлоқ ахли хабардор бўлганди. Колаверса, Карим акадан кейин яна кўп эркаклар қўлида кўрироқ бўлиб қолдим. Мана бутун 37 га қадам қўйдим. Бир ўзим ҳайҳотдек ҳовлида яшайман. Ўша, бир пайтлар минг афсус-надомат ила дунёга келтирган фарзандим-жигарбандим ҳақидаги ширин хотираларгина менга таскин бағишлаб турибди. Афсуски, болам ҳозир қаерда яшаётганини билмайман.

Мана, Бахтигулнинг сирларидан воқиф бўлдингиз. Кимдир унинг изтиробларидан тўғри хулоса чиқариб, тубанлик томон тоғиб бораётган ҳаётини янгитдан бошлар, кимдир унинг устидан кулар, лаянат тошларини отар. Шунга унутмангки, хиёнатнинг эшиги бир очилгани, қайтиб ёпилиши мушкул экан.

Н. ЙҮЛДОШЕВА

ОИЛАНING КУШАНДАСИ

- Ҳозир қўлимда бир даста пул турибди. Ўзим қалтираб кетаяман, деди кўнғироқ қилаётган аёл. - Буни эрим нима мақсадда яшириб қўйганига ҳеч тушунолмаяман. Мендан ҳеч нарсани сир тутмасди. Ҳозир шу пулни кўтариб ишонхонага бормоқчи бўлдим-у, яна фикримдан қайтдим.

- Шайтонга ҳай берганингиз яхши. Эрингиз нима иш билан шуғулланади?

- Тижорат билан.

- Балким, бу пул бировнинг омонатидир. Шунга шунча ваҳимами? Бундан ташқари, аёлнинг эркакка, эркакнинг аёлга айтиши шарт бўлмаган шахсий сирлари топилади. Бувим бир ривоятни айтиб берганиди. Қадимда бир эр-хотин яшаган экан. Уларнинг ўртасидан қил ҳам ўтмас, барча сирларини бир-бирига айтишаркан. Бир

куни эр хотинининг вафодорлигини синамоқчи бўлибди. Кечаси бир қўйни сўйиб, қонга жойлаб, уйга қўтариб келибди ва: "Хотин, мен бир кишини ўлдириб қўйдим. Юр, уни отхонанинг бир бурчагига қўмиб қўяйлик. Бу сирни сену мен ва ёлғиз танграм билсин", - дебди. Хотин қараса, қондан қон томчиллаб турганмиш. Содда аёл чиппа-чин ишонибди. Икковлашиб қопни отхонанинг бурчагига қўмишибди. Орадан бир неча кун ўтиб, эр ўйлаган режасини амалга ошириш ниятида, арзиманг нарсадан бошна топиб, хотинининг юзига тарсаки туширибди. Хотин шанғиллаб мишрабхонага югурибди ва икита мишрабни бошлаб келиб: "Эрим золим, бир кунмас бир кун мени ҳам ўлдирди. Бир одамни ўлдириб, отхонага қўмиб қўйди, ишонмасанглар очиб кўришларинг мумкин", -

Кўнғироқларингиз...

дебди. Мишраблар ўрани очиб кўришганда сир очилибди. Шунда эр бир тарсакини кўтара олмаган хотинидан бира тўла қутулишга қарор қилган экан. Кўрдингизми: "Ичиндаги сир сенинг асиринг, тилингга чиқардингми, сен унинг асир бўласан", - деган гапда жон бор. Эрингиз сизни кафтида тутаркан. Сиз бўлсангиз, унинг сирини менга айтдингиз. Арзиманг гапдан ҳам киши кўнглига дарз кетиши мумкин. У шу пулни яширди ҳам дейлик, нима бўпти? Барибир уни шу рўзгорга ишлатади-ку! Айтинг-чи, эрингиз сизга ҳеч панд берганидир?

- Йўқ.

- Шундай экан, босикроқ бўлинг. Ёшингиз нечада?

- Ёшимни сўраб нима қиласиз? Катта қизим 15 да. Сеп йиғиш орзусидаги аёлман. Шайтон бир кўтарди-да боя.

- Шайтон ҳаммамизни ҳам кўтаради. Унга йўл берсак, не-не боши берк кўча-

ларга бошламайди бизни. Бир танишнинг бир куни шундай деб қолди: "Янги уйланган пайтларим эди. Хотиним чўнтагимдан билдирмай, камкамдан пул ўмарадиган одат қичарди. Бу ҳол тўрт марта такрорланди. Билиб-билмасликка олдим. Маош текканда атайин кўзи олдида санаб, керагича чўнтагимга солиб, ортиқчасини тортмага қўйдим. Хотиним эрим пулини санаб қўйаркан, деган фикрга борди шекилли, шундан кейин пул ўмариш одатини ташлади". Ўша йигит хотинини уриши ёки ҳақоратлаб, пулини талаб қилиши мумкин эди. Лекин у оқилона иш тутди. Донуликнинг қаршисига тоғлар ҳам тиз чўқади. Эрингиз сиздан, болаларингиздан, оиласидан қўнглини яширмасасиз. Ишонсизлик оиланинг қушандаси. У эрни хотиндан, дўстни дўстанд, ҳатто отани боладан ажратishi мумкин.

М. ТЕМИРОВА

ҲАҚИҚИЙ СЕВГИ УНУТИЛАМАЙДИ!

Синглим Зулфизар! Сизнинг кечикиб бўлса-да, юрагингизни забт этган муҳаббат кечинмаларингизни ўқиб, ачиндим. Сабаби, бир эмас, икки йигит севгингизга бефарқ қарабди. Сиз ўқиган, тушунган бўла туриб, севгига энгил қарагансиз, десам хафа бўлманг. Мақсадим сизни хафа қилиш эмас! Балки содда, ишонувчан, пок қалбли инсондирсиз. Чунки Шавкат деган йигит "севаман" деса, ишонгансиз. Шукр қилингинки, муносабатларингиз чуқурлашиб кетмаган. Шавкат сизни алдаган, шунчаки эрмак қилмоқчи бўлган. Эҳтимол, у сизни синаб кўргандир. Ахир, сиз киз бола бўлсангиз... Синглим, сиз Шавкат билан орани очик қилгандан кейин ҳам ўйлаб кўришингиз керак эди. "Уйланаман, бир умр бирга яшайман", деган ҳақиқий йигит ҳеч қачон сизга ортиқча қилиқлар қилмайди. Агар чин юракдан севганида сизни бахтли қилишга уринарди. Шунинг яхши билингинки, ҳақиқий севги ҳеч қачон ҳазон бўлмайди. Сиз яна Фурқат билан тўсатдан, телефон орқали танишибсиз. У ҳам туйғуларингизни топтабди. Сизга ёшнинг фарқи борлигини айтибди. Эҳ, синглим! Агар у чин юракдан севса, «ёшим кичкина экан, уйдагилар қарши», деган ваҳий айтмасди. Севги-муҳаббат

шундай кудратга эга. Севган одам ҳар қандай тўсиққа, қаршиликларга дош бера олади. Менинг назаримда, сиз ҳам йигитларнинг ҳеч бирини севмагансиз. Ҳақиқий севги унутилмайди. Юракда яшайверади. Бунга мисоллар ҳаётда жуда кўп. Севги тилда эмас, дилда, амалда синалади, билинади.

Синглим! Сиз ўқинманг, тушкунликка тушманг. Лекин, севишда ҳам, севилишда ҳам зийрак бўлинг. Шавкатга, Фурқатга айтадиган сўзларим шундай: Йигитлар! Сизлар ҳаммага ваъда беравериб, севавериб чарчамадингизми? Қизлар қалби ю, севгиси сизга ўйинчоқми? Алдаб нимага эришасиз? Сизлар ҳам бир куни алданишингиз мумкин, ахир. Ушанда алдашиш нечоғлик азоблигини тушунасизлар. "Қилмиш-қидирмиш" деган сўзларни ёдда сақланглар! Аммо виждон азобидан қочиб кутулиб бўлмайди. Сизларга очик ва қаттиқ гапирганим учун афсус қилмайман.

Мухай БЕРКИНОВА,
Жизза шаҳри

"Наҳотки севилишга нолайиқ бўлсам..." -13-сон, 2004 йил

ЭСАЛТА: Курслошум Шавкат менга севги изҳор қилди. У билан муносабатларимиз тўғри келмади. Кейин Фурқат исмли йигит билан танишдим, аммо у ҳам менинг юрагимни, руҳимни жароҳатлади. Наҳотки севгига, турмуш қуришга нолайиқ бўлсам?

ЗУЛФИЗАР,
Сурхондарё вилояти

мехрибон она бўлинг. «Қиз бола палаҳмон тоши», дейдилар. Борган жойингизда азиз бўлинг. Ғурурли, ор-номусли бўлинг. Сизни соғиниб изламаган одамга сиз кўнгирок қилманг. Суйгани суйиб, куйдиргани куйдириб яшанг. Баҳорда она табиат дарахтларни безайди. Гулу районлар кўзини қувонтиради. Сиз ҳам тушкунликка тушманг. Уйғонинг, ғунчадек ясаниб, ўзингизга оро бериб, дилбар-дилкаш бўлиб юринг. Албатта белида белбоғи бор, алпқомат ва мард йигитни учратасиз. Ўзингиздан кичик эмас, 3-4 ёш катта бўлса ҳам жўмард йигитга кўнгил қўйинг. Фарзанд билан бахтнинг эрта-кечи бўлмайди. Асло тушкунликка берилманг. Бевафоларга беъэтибор бўлинг, юрак-бағрингиз ёниб кетса ҳам билдирманг, бошингизни кўтариб, дадил юринг. Сиз ғурурли, ўз қадрини билладиган лобар, покиза қизлигингизни унутманг ва шундай бўлиб яшашга интилинг.

Машхура ИСОКОВА

Зулфизар! Сиз мендан бир ёш катта бўлсангиз ҳам тенгдошимсиз. Ҳеч ҳам куйғурманг. Сиз севиш-севилишга муносибсиз. Кўрқоқ ва лўттибоз йигитларни ёқтирмаман, улардан нафратланаман. Улар ҳеч қачон ўзбек ўғлони деган номга муносиб эмас. Мард бўлишса, бунақа номақбулчиликни қилишмасди. Халқимизнинг: "Утирган қизнинг ўз ўрни бор", деган нақлига амал қилиб, руҳан тушмай, ўзингизни иш билан чалғитинг. Хали шунақа ажойиб кунлар келадик, шунча тортган азобларингиз, дардларингизни бир сонияда унутиб юборасиз. Сизда бирон нуқсон бўлмаса, келишган, чиройли, муомалали, хушчақчақ, саришта, пазанда бўлсангиз, бошқалардан камчилик жойингиз бўлмаса, нимадан хавотирланасиз?

Ўз қобилиятингиз, иродангиз, ўзбек қизига хос хусусиятларингиз билан бошқаларга намуна бўлинг.

Ҳаёт синовлардан иборат, бардошли инсон эртами-кечми албатта ўз мақсадига эришади.

Насиба БАХРОНОВА,
Навоий вилояти,
Қизилтепа шаҳри.

БУ ДУНЁ ҚАЙТАР ДУНЁ

Бу мақолани ўқиб, бир воқеа ёдимга тушди. Темиржон буви деган бир қўшинимиз бор эди. 2 қизи ва бир ўғли бўлиб, аммо яққо ёлғиз турарди. Шунинг учун биз ёлғиз қолдирмасликка ҳаракат қилиб, акаларим ва сингилларим билан навбатма-навбат кечаси у кишиникига ётгани борардик. Кундузлари онам бувини уйимизга олиб чиқардилар. Бизникида қолинг, десалар: "Йўқ-йўқ, чолгинамнинг чироғи ўчиб қолмасин", - дерди буви.

Афсус, ўғил-қизлари онасига қарамасди. Не-не умидлар билан келин туширган, лекин келин ҳовли ўртасидан девор урдириб олганди.

Йиллар шу зайлда ўтди. Вақти-соати етиб, буви қазо қилди. Ўғли биринчи турмуш қурган аёли билан анча йил яшаб фарзанд кўрмаганлиги са-

"Армон" 17-сон, 2004 йил

ЭСАЛТА: Бир куни катта қизим билан онамнинг уйига бордим. Шунда онам санагини очиб: «Болам, сен катта қизимсан, ҳамма нарсани билишинг керак...» деб бисотилағи бор нарсаларини олиб кўрсатди. Бу нарсаларни акам, мен ва сингилларим онажонимизга туғилган кунда совға қилган эдик. Онажоним вафот этгач санақни очсам, бум-бўш. Кейинроқ билсам, янгам у ердаги нарсаларни олиб қўйган экан. Мен унга ҳеч нарса аламаш. Аммо, олган буюмлари ўзига ҳам, қизларига ҳам насиб қилмади.

София НАЗАРОВА,
Нарпай тумани

бабли ажрашди. Иккинчи марта уйланиб аёли орқасидан келган 2 болани боқиб, катта қилди. Уларни уйлаб, жойлади, лекин фарзандларидан меҳроқибат кўрмади.

Хозир бувининг ўғли ва келинлари касал. Мен ўйлаиб, шундай фикрга келдим, агар улар бувиларига қараб, ширин сўзлари билан хизмат қилиб, дуоларини олганларида шу азобларни тортишмасмиди...

Хукуматой АСКАРОВА,
Наманган вилояти,
Чортоқ тиббиёт коллежи ўқувчиси.

ИНСОННИНГ ҚАЛБИ ЧИРОЙЛИ БЎЛСИН

Инсон дунёга келар экан, чиройли ҳаётни оруз қиладди, орзу-умидлари рўёбга чиқишини хоҳлайди. Ва у бунга ҳақли.

Одам бирор нуқсон билан дунёга келар экан, камситишга ҳечам ҳаққимиз йўқ. Агарки, шундай ҳолат юз берса, демак, ўша соғлом одам аслида ўзи нуқсонлидир. Шу ўринда бир воқеани баён қилишни лозим топдим. Бундан 8 йиллар илгари қўшни тумандаги идорада ишлардим. Ишга қурилиш корхонасининг автобусида қатнардик. Хар куни йўлда бир оёғи калтароқ, оксоқланиб юрадиган бир қизга кўзим тушарди. Мен ишлайдиган

тумандаги билим юртида таҳсил олар экан. Мен деярли ҳар куни уни кўрардим. Унга жуда ҳавасим келарди. Агар уйланадиган укам бўлганда, келин қилиб олган бўлардим. Жуда чиройли, хушмуомала, дунёқараш кенг, фикр-мулоҳазали, самимий қиз эди.

Хуллас, орадан йиллар ўтиб, туманимиздаги шифоналардан бирига ишимиз тушиб, давоLANишга тўғри келди. Не кўз билан кўрайки, ўша қиз-Муштарий шу ерда ҳамшира бўлиб ишлар экан. Уша-ўша ўзгармаган. Кўзларидан бахтиёрлиги сезилиб турар эди. Ҳол-аҳвол сўрашиб, ҳаёти билан қизиқдим. Яратганнинг иноятини қарангки, ўқишни битириб, турмушга қиқибди. Турмуш ўртоғи соппа-соғ инсон, банкда ишлар экан. 2 фарзандли бўлишибди. Беҳад хурсанд бўлдим.

Синглим Нозимахон! Ҳеч ўқинманг. Инсон қадри аслида унинг эзгу ишлари, яхши амаллари, покиза туйғулари билан ўлчанади. Худо хоҳласа, кейинги тақдирингиз ҳақида албатта севиниб бизга ёзасиз, деган умиддаман.

Мурод ДИЛ,
Шахрихон.

"Ниятим ҳам ишқим каби пок эди" -15-сон, 2004 йил

ЭСАЛТА: Биринчи гуруҳ ногирониман. Диёр исмли соғлом йигит билан учрашиб юрардик. У мени севгисига ишонтирарди. Афсуски, бир куни уни бир қиз билан кўриб қолдим. Шундан кейин у менинг камчилигимни юзмага солиб, севмаслигини айтди. Уйла-ниб, фарзандли бўлаи. Аммо, ўғал ногирон эканлигини эшитиб, қаттиқ изтиробга тушдим. Кўнгалмий оғриган бўлса-да, мен унга ёмонликни раво кўрмагандим.

Ҳ. ҲОТАМБОВЕВА

Нозиманинг бошига тушган саргузаштларини ўқиб, дил-дилимдан ачиниб кетдим. Кўнгли кемтик, қўлтиқтаёқда юрадиган инсонни қалака қилиш номаъқулчилик, деб ўйлайман.

Нозима ёшлигига бориб ўзига жисмонан мос бўлмаган йигитга кўнгли боғламаганида, ақалли онасининг насихатларини қулоққа олиб, унинг измидан чиқмаганида, бундай савдоларга йўлликмаган бўларди.

Мен ҳам бир муштипар она бўлганим учун Диёрнинг ногирон бўлиб туғилган гўдагига қалбдан ачиндим. «Отанининг ғуноҳи фарзандига уради», деган нақл бежиз айтилмаган кўринади.

Қизим Нозима, ўзинга ўхшаган меҳнаткаш, меҳр-муруватли, ҳаёт завқини биргаликда сурадиган, ардоқлайдиган қаллик учрашини яратгандан тилаб қолам.

Афифа ХАСАН қизи

ТАБРИКЛАЙМИЗ

ЭЪЛОНЛАР!

Азиз сингалжоним ШИРИН!

Сени таваллау айёминг билан муборакбад этамиз. Сенга соғлиқ, оилавий бахт ва хопиржамлик тилаймиз. Ширин-шакар фарзандларинг кўпаявсин.

Опанг Дилафруз, поччанг Аҳдам ва жияларинг.

Асал қизимиз УМИДАХОН!

Сенга Оллоҳдан узоқ умр, бахт-саодат, ўйлаган орзу-ниятларингга етишингни тилаймиз.

Аданг Иброҳим, ойинг Сайёра, сингалларинг Дуроана, Азиза, Ирода, уканг Самандар.

Қаарли НАФИСА!

Таваллау кунингиз муборак! Сизга дунёдаги барча эзгуликлар ёр бўлсин.

Яқинларингиз.

Азиз фарзанаимиз ШАҲНОЗАХОН!

20 ёшинг қўтлағ бўлсин! Ҳаётинг бахт ва шодликка тўлсин. Мунаввар орзуларинг рўёбга чиқиб, бахтинг гуллаек очилсин.

Аданг Эргашжон, опанг Муборакхон ва укаларинг.

Алажонимиз Шерипбой СУЛТАНОВ!

50 ёшингиз муборак бўлсин! Бахт, омад тилаймиз!

Алолат,

Қорақалпоғистон, Тўрткўл тумани.

Азиз СОҲИБА опа АБДУЛЛАЕВА!

Сизни таваллау кунингиз билан чин қалбиман табриклайман. Жамқи яхши тилақларингиз сизга ёр бўлсин! Хурмат ила Музаффар Муҳаммадназар ўғли.

Меҳрибон бувижонимиз МУҲАББАТХОН ХЎЖАЕВА!

Таваллау айёмингиз қўтлағ бўлсин! Сизга узоқ умр тилаймиз. Оллоҳ берган соғлиғингиз мустақкам бўлсин!

Суюқли набираларингиз.

Профессор Эргаш САЛИМОВ клиникаси барча турдаги аллергия, буйин, ошқозон-ичак хасталиқларини, касалманд, нимжон болаларни махсус усулларда даволайди. Бронхиал астма хасталигида гормонал дорилар қўлланмайди. Аллергия касаллиқларини аниқлаб, даволашда турли аллергияларни қўйиб синалади. Иш вақти соат 8 дан 17 гача. МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент, Уйғур Хўжаев кўчаси, 4-уй, 10-хона. Автобуслар — 27, 35, 46, 53, 91. Трамвай — 8. 1-шаҳар клиникаси бекати. Тел: 49-43-33, 144-64-30.

Ўзбекистон Республикаси Тошкент шаҳар "Оила зийнати" Маркази қизларни ва келинчаларни оилавий ҳаётга тайёрлаш мақсадида қуйидаги касблар бўйича ўқув курсларини ташкил этди. Марказда кам таъминланган оила фарзандлари бепул ўқитилади.

- Ўқув мuddати 2 ойлик курслар
- Бичиш-тикиш
- "Элита" усулида пардалар, чайшаблар ҳам тикиш
- Бисерлардан фойдаланиб тикиш
- Бошланғич компьютер билимлари (Windows 2000)
- Олий даражада торт ва салатлар тайёрлаш
- Сартарошлик
- Косметология
- Маникюр-Бухгалтерия-касса аппарати назоратчиси-Қандолатчилик-олий курс
- Ўқув мuddати 3 ойлик курслар
- Миллий кўрпа-кўрпачалар тикиш
- Юмшоқ ўйинчоқлар, бешик кўрпачалари ва ёстиқчаларини тикиш
- Ўқув мuddати 4 ойлик курслар
- Массаж ва уй ҳамширалиги
- Бичиш-тикиш (бошловчилар учун)
- Машинада гул тикиш (вишвак)
- Инглиз тили
- Ўзбек ва рус тилларида олиб борилади (амалиёти билан)

Курсларни битирган ўқувчиларга махсус сертификат берилади. Манзил: "Халқлар дўстлиги" метроси. Фуркат кўчаси, 1 уй. Мўлжал: Республика спорт кўмитаси. Тадбиркорлар палатаси, 2 қават, 202 хона, 413 хона. Телефон: 45-18-42, 98-07-78, 29-28-58, 65-76-78, 90-35-69

"UMID VA ISHONCH" Тиббиёт маркази қўйшағи касалликлар бўйича беморларга хизмат кўрсатади:

- Терапевт
-Невропатолог
-Тери касалликлари (дерматовенеролог)
-Оғиз бўшлиғи, кулоқ, томоқ (лор)
-Жарроҳлик
-Стоматолог
-Массаж (даволовчи)
- Уролог
-Косметология - жарроҳлиги
-Физиотерапия
-Гинеколог -УЗД
-Лаборатория
-Педиатр
-Гильментолог

Манзил: Тошкент шаҳри, Бешёғоч массиви, Ўзбекистон кўчаси 1-уй. Мўлжал: Халқлар дўстлиги саройи, Банкар ассоциацияси. Тел: 45-07-42, 45-07-79

УРОЛОГ ВРАЧ, ДОЦЕНТ РЎЗМЕТОВ МЭЛС ҲОЗИЕВИЧ

ЭНУРЕЗ ХАСТАЛИГИ БИЛАН ОФРИГАН қовуғи бўш, 10 ёшдан ошган ЎГИЛ ва ҚИЗ болаларни БАТАМОМ ДАВОЛАЙДИ. Буйрак, қовуқ, простата беши касалликларини ДАВОЛАЙДИ. Қабул вақти соат 14.00 дан 20.00 гача. Манзил: Марказ-15, 12-уй (ЖЭК ёнидаги бина) Мўлжал: Метронинг F. Фулом бекати. Тел: 144-46-87

ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК! Малакали шифокор, табиий, шифобахш ўсимликлардан тайёрланган дори ёрдамида простатит, аденома, белуштлиқ, потенция пасайиши хасталиқларидан ҳамда хламидия, уреоплазма каби инфекциялардан ҳам тезда шифо топишга ёрдам беради. Мурожаат учун тел: 112-12-86. 10.00дан 18.00гача.

ПАРДА ва ПОКРИВАЛлар тикишни ЎРГАТАМАН ва БУЮРТМАлар оламан. Тел: 22-73-73, 107-64-23.

Математикадан абитуриентларни ўқишга тайёрлайман (кафолатли, 1996 - 2004 йил тестлари). Тел: 67-39-27.

Тошкент шаҳар Шайхонтохур туманидаги 186-ўрта мактабдан 1990 йил 23 июн кунини ХОШИМОВА МАВЖУДА КАРИМОВНА номига берилган №188661-сонли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Об-ҳавони кузатиш марказининг маълумотига кўра, республикамизда ҳаво ўзгариб туради. Айрим ҳудудларда қисқа мuddатли ёмғир ёғиб, момақалдироқ бўлади. Баъзи жойларда дўл ёғиши мумкин. Шамолнинг эсиши кучаяди. Ҳарорат кечаси 14°-19°, кундузи 29°-34°, атрофида иссиқ бўлади. Жанубда кечаси 17°-22°, кундузи эса 32°-37° атрофида иссиқ бўлади.

Тошкент Давлат Маданият институтининг профессори Саодатхон Йўлдошовага падари бузруқвори НАЗИР отанинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изхор этамиз. Дўстлари

«Оила ва жамият» ўғитномаси... Ерингман дейди-ю, алдаб кетади, Кўксимга ҳамтарни қадаб кетади. Бу оғир қисматга чидайди кимлар, Кимларнинг бардоши тугаб кетади. Биламан кўп одам пинанд қилмайди, Илҳомим тошмас эвақким келмайди. Яхшилар ҳамиша ҳамдамм экан, Яшайдан ҳеч қачон кўнглим қолмайди. ПАРДА ШОИР

АЁЛЛАРИМИЗ СОҒ БЎЛИШСА...

Бу хасталикка бачадон бўйинчасининг емирилиши (эррозиция), полип ва цервритлар киради. Вақтида даволанмаслик эса энг хавфли онкологик касалликларнинг келиб чиқишига сабаб бўлади. Бачадон бўйинчасининг емирилиши тугма, жароҳатдан оling ҳам бўлиши мумкин. Касалликларнинг олдини олиш учун шифокор, яъни, акушер-гинекологга мурожаат қилиб, зарур тиббий текширувдан ўтиб туриш керак. Ёш аёллар, айниқса ўсмир ва балоғат ёшидаги қизлар вақтида тиббий кўриқдан ўтишса, кўпгина нохуш ҳолатларнинг олдини олган бўлишади. Хламидий, уреоплазма, цитомегаловирус каби хасталиқлар вақтида даволанмаса, оқибатда жарроҳлик йўли билан даволашга тўғри келади. Ҳар қандай касаллиқни даволашдан кўра унинг олдини олган маъқул. Аёлларимиз шуни унутмасликлари керакки, ўзлари соғ бўлишсагина, фарзандлари соғлом туғиладилар.

Маслаҳатхона

Н.А. КУЛЬНЕВИЧ, "UMID VA ISHONCH" тиббиёт марказининг шифокори, акушер-гинеколог.

Хурматли мухлислар! «Оила ва жамият» газетаси обуначилари учун (квитанция қўрсатилган) ушбу марказ шифокорлари бир марталик бепул ташхис қўйиб берадилар ва даволаш ҳақи арзонлаштирилади.

БИЛАКУЗУК-ЖАНЖАЛЛИ ВОҚЕА

Яқин дўстларимдан бири новвойхона очди. Бир кунини у билан учрашиб қолдик. Шунда: «Уртоқжон, тушимда иккала кўлимга ҳар хил билакузуқлар тақиб олганмишман», деди. Мен унга: «Новвойхонангиз юришиб кетса, кўша-кўша билакузуқ ҳам тақасиз-да», - дедим. У кўвониб кетди. Аммо... Орадан бирор ҳафта ўтиб, ўша дўстим бизникига йиғлаб чиқди. Юз-кўзлари кўкариб кетганди. «Нима бўлди, тинчликми?» дедим. - Кеча бозорга чиқсам, бир аёл мен ҳар кунини нон сотадиган жойга туриб олибди. Яхши сўз билан унга бу жой меники эканини, ҳатто рухсатнома ҳам борлигини тўшунтирдим. «Мен бугундан бошлаб шу растада нон сотаман, сен ўзингга бошқа жой изла», - дейди. Жаҳлим чиқиб: «Бу қандай адолатсизлик?» - дедим-у, милиция нозирини кидириб кетдим. Шу пайт у аёл орқадан етиб келиб, менга ташланди. Юз-кўзларимни юмдалай бошлади. Оломон йиғилди. Ҳеч ким ўша аёлни мендан ажратиб ололмади. Қўлларимни бураганини айтмайсизми, мана, ҳаммаёғим кўкариб кетди. Ахйири, «бор-е» дедим-у, растани ҳам, нонни ҳам ташлаб уйга югурдим... Шунда иккала кўлингиз билаклари кўкиш тусга кирганига кўзим тушди. Демак, тушга кирган билакузуқ фақат жанжалга алоқадор экан-да! Кексалар «Билакузуқ-тузоқ» деганларини эшитганман. Чўлпоной МЕЛИКЎЗИЕВА

КЎЙ (21.03 — 20.04). - Ҳафтани хотиржамлик билан ўтказасиз. Пайшанба кунини янги ҳамкорлар билан даромадли битим тузасиз.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Режангиздаги ишлар амалга ошади. Бу эса катта муваффақият келтиради.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06). - Ишларингиз юришиб, яхшигина даромад топасиз. Фақат соғлиғингиз безовта қилиши мумкин.

ҚИСКИЧБАҚА (22.06 — 22.07). - Санъат аҳли билан учрашасиз. Улар орасидан яхши дўстлар ортирашасиз.

МУНАЖЖИМЛАР

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Шахсий ҳаётингизда қутилмаган ўзгаришлар юз беради. Омадли кун-жума.

БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Тақдир сизга шу ҳафта бахтли дақиқалар ҳада этади. Бундан кибрланмасликка ҳаракат қилинг.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Атрофингиздагилар билан кўпол муомалада бўлманг. Одамларга муруват кўрсатиб яшанг.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Раҳбарларингиз билан мурося қилиб ишлашингиз керак. Акс ҳолда қийин шароитда қолишингиз мумкин.

БАШОРАТИ

ЎҚОТАР (23.11 — 21.12). - Беҳуда сарфу ҳаражатлардан ўзингизни тийганингиз маъқул. У сизни хонавайрон қилиши мумкин.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 — 20.01). - Арзимаган баҳона сабабли сизни ҳафта қилишлари эҳтимоли бор. Эътибор берманг.

ҚОВҒА (21.01 — 18.02). - Кўчмас мулк эгаси бўлишингиз мумкин. Яхши хордиқ чиқаришингиз айна фурсати.

БАЛИҚ (19.02 — 20.03). - Саёхатга чиқишингиз ва дўстларингиз билан мароқли дам олишингиз керак. Омадли кун-сешанба.

Мен қарийб 20 йилдан бери Гиждудон шахридаги марказий кутубхонада ишлаб келаяпман. Кутубхонада турли китоблар, газета, журналларни сўраб келишади. Жумладан, "Оила ва жамият" газетасининг ашаддий мухлислари ҳам бизларда анчагина. Шулардан турман марказий касалхонасининг жонлантриш бўлими кичик ҳамшираси Мунаввархон Аллаевдир. Мунаввархон кўп йиллардан бери ўз ишини аъло даражада

гит Фахриддинга шогирд тушди. Алоҳида дўкон куриб, мустақил иш бошлади деганда, иқтисодий томондан қийинчиликка дуч келишди. Илҳомнинг устози Асадбек, "Абдулла Қаҳор кўчасида яшовчи Эркин ака Насруллаевга учрашинглар", - деб маслаҳат берди. Дунёда меҳр-мурувватли инсонлар борлигига шукр қилиш керак экан. Эркин ака сартарошона учун устакхона бердилар. Илҳомжон ўзини анча тиклаб олгунича, пул олиши

Бу воқеага анча йиллар бўлди. Унда 7-синфда ўқийдиган қизалоқ эдим. "Халол меҳнатта олинган нарса ҳалоллиги учун ҳам йўқолмайди", деган гапга ўшанда тушунмаганман. Отажоним билан янгам касалхонада ишлашарди. Бир куни тошликка уйга келишди. Халатларини бир жойга - илгичга олиб тушликка ўтиришди. Янгам мен сал олдинроқ борай, ишларим кўп эди, деб шошилганча халатларнинг бирини кийиб чиқиб кетди. Бироздан кейин онажоним ҳам ишга отланди. Кечки соат 5 ларда яна иккиси қайтиб келишди. Онажоним секингина "Келин, тушда халатни алмаштириб кийиб кетибсиз", - дедилар. "Ха она, ишга бориб билиб қолдим. Ишим кўплиги учун олдингизга ўтолмадим", дедилар. Онажоним "Чўнтагидагини олиб қўйдингизми?" дегандагина янгам сергаklandи. "Нимаси бор эди?" - деб сўради. "Иккита тилло узук бор эди, ишдан келиб қўлимни ювай деб ечиб чўнтагига солган эдим", - дедилар. Хуллас, тилло узукни излаш бошланди. Янгам қаердан юрганини, қаерга борганини сўраб излайвердик. Лекин узукни топа олмадик.

Умид узилди. Онажоним ҳам "Майли, жонларинг соғ бўлсин, топилса топила, топилмас ҳам майли, меҳнат таътили пулига олган эдим. Бирини никоҳ узугим эди", - дедилар. Хуллас, катта акам кириб келиб, бу гапнинг устидан чиқдилар. "Қаердан ўтган эдингиз, келин, мабодо ариқдан сакраб ўтмагандингиз" - дедилар. Уйимиз олди катта йўл, унинг ёқасида ариқ ўтган эди. Кўпчилик йўлни яқин қилиш учун шу ариқдан сакраб ўтар, унинг ичи лой бўлиб ётар эди. Акам сакраб ўтиладиган жойдан икки пақир лойни олиб келдилар-да, қум элақда юва бошладилар. Онам эса: "Ишингга бор, йўқолса йўқолибди-да. Икки кундан бери топилмаган нарса, энди топилармиди", - дедилар. Бир пайт охириги лой ювилганда, узуклар ажралиб қолди. Ҳалол меҳнат билан олинган безаклар яна онам қўлида ялтиради. Йиллар ўтиб бу узуклар менга насиб этди. Улар болалигимни, онажонимни мудом ёдимга солиб туради.

ЯХШИЛАРГА ОМОНАЖ ТИЛАБ...

«Сиздан илтимос, менинг ҳаётим ва яхши одамларга миннатдорчилигимни ушбу газетга ёзиб чиқаринг. Зеро, ушбу меҳр-мурувват йилида меҳрибон, мурувватли одамлар сони янада ортса», деб айтди. Мунаввархоннинг 4 нафар фарзанди бор. Турмуш ўртоғи оламдан ўтган. Оила ташвишларининг барчаси Мунаввархоннинг зиммасида қолди. «Фарзандларимга энг аввало ҳунари бўлишларингиз лозим, чунки ҳунарли одам хор бўлмас, деб доим ўқтириб келардим», - дейди Мунаввархон. Уғиллари Илҳомжон ёшлиқдан сартарошлик касбига қизиқарди. 6-синфини тугатиб, таътил вақтида Асадбек исми йигитга шогирдликка қатнади. Ўзининг тиришқоқлиги сабабли 10-синфини тугатиб, яна сартарош йи-

мадилар. Меҳр-мурувват халқимизнинг қадимий қадриятларидан. Ҳар бир виждонли, диёнатли одам қалбда яшаб келмоқда. Ҳамма замонларда ҳам меҳр-шафқат, мурувват инсон боласининг безағи бўлган. Уни билмаганлар жоҳил ҳисобланган. «Эркин ака Насруллаевга ушбу миннатдорчилигимни газета орқали билдирмоқчиман. Чунки Насруллаевлар оиласи ҳам "Оила ва жамият" газетасининг ашаддий мухлисларидан. Мамлакатимизда эзгу ишлар қилиб, етимлар бошини силаган, мурувват кўрсатаётган Эркин акага ўхшаганлар сони янада ошсин. У кишининг ўзларига, оила аъзоларига сиҳат-саломатлик билдираман», - деб ўз сўзини яқунлади Мунаввархон.

Марзия ФАТТОВА,
Гиждудон шахри.

Дилбар НОРМУРОВА.
Термиз шахри.

АЁЛ ХИЁНАТ ҚИЛСА...

...Йигит институтни битириб, шу ернинг ўзида ўқитувчи вазифасида ишлаб бошлади. Кунлардан бир куни узоқ қариндоши яхши бир қиз тўғрисида сўз очиб қолди. Ёшлар учрашишди, бир-бирларига маъқул келишди. Тўй ҳам бўлиб ўтди. Орадан вақт ўтиб, фарзандли бўлишди. Эр ишлар, хотин эса уйда, болаларга қарарди. 2 ўғил, 2 қиз воёга ета бошладди. Бир куни бир талаба йигит "Ётоқда тургим келмаяпти, ижарада турмоқчийдим", - деди. Ўқитувчи унга раҳми келиб, ўз уйда яшаб туришга розилик берди. Кунларнинг бирида йигит ишдан келса, болалари ёлғиз, хотини йўқ. Катта қизидан сўради, у эса: "Талаба акам билан чиқиб кетувдилар", - деди. 2 соатлардан кейин кириб келишди. Бозорга боришган экан. Йигитнинг юраги безовта бўлди, раши келди-ю, яна: "Ахир, талаба хотинимдан 10-15 ёш кичик-ку", - деган хаёлга борди. Шундай бўлса-да,

уни синаб кўрмоқчи бўлди. Бир куни иш тақозоси билан бугун кечаси кела олмаслигини айтиб, уйдан чиқиб кетди. Ярим кечаси келиб, не кўз билан кўрсинди, хотини талабанинг ёнида ётар, болалар эса бошқа хонада ухлашарди...

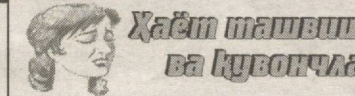
Эр маҳалла оқсоқолларига бўлган воқеани айтиб, битта костюмини елкасига ташлаганча, уйдан бош олиб чиқиб кетди. Машинаси, гулдек фарзандлари, ҳовли-жой, мол-мулки... ҳаммаси хиёнаткор хотинига қолди.

...Кунлар кетидан кунлар ўтди. Йигит институтда ишини давом эттирди. Ётоқхонада яшади, бошқага уйланди. Хотини ўша - ўзидан 15 ёш кичик талабага турмушга чиқди. Ундан фарзанд кўрмади. Аёл йигитчани қўлдан чиқармаслигининг йўлини ҳам ўйлаб тоғди: энг кичкина қизини "Сендан тўққанман" деб, унинг номига расмийлаштирди.

Аёл нега бунчалик тубанликка борди?.. Ўз эрига хиёнат қилиб, нимага эришди? Болалари улғайиб, унинг қилган ишидан хабар топишса, нима деган одам бўлади? ОНА деган мўстабар номга лойиқми у? Сиз бунга нима дейсиз, азиз юртошимиз!

Ғиёсиддин НУРМУҲАММАД,
Қарши шахри.

Қадимдан ҳар бир ота-она фарзанди иймонли, инсофли, тўғрисуз бўлиб воёга етишини орзу қилган. Аналар болаларига эзгин-эзгин аллалар айтишса, оталар улар мард, ботир бўлишларини истаб,

Ҳаёт ташвишлари ва қувончлари

риалли мультфильм қилиб экранга олиб чиқилгани йўқ. Тўғри, болалар Алпомиш, Кунтуғмиш, Гўрўғли, Темур Малик, Жалолиддин Манғуберди, Тўмарис, Широқ, Сивёуш каби афсонавий ва тарихий қаҳрамонларни китоблардан ўқиб билишлари мумкин. Бирок ҳамма бола ҳам китоб ўқийди, деб бўлмади-ку. Фарзандларимиз биздан узун тунлар "эртак айтиб беринг" деб сўраётими? Шунда биз эртак айтишга қодирмизми?...

Хошим ОРЗИКУЛОВ,
Самарқанд вилояти,
Нуробод тумани,
Мусоқоқ қишлоғи.

БУГУН ЭРТАК

эртаклар айтганлар. Бугун-чи, бугун? Биз фарзандларимизга алла-ю эртаклар айтяпмизми? Бугун қишлоқ болалари ҳам қош қораяр-қораймас телевизор қаршисига мук тушади. Чет элнинг турли бемаза, маъносиз сериалларини берилиб томоша қилади. Ўзбек халқ дostonчилигида боланинг миллий гурурини уйғотувчи, мультфильм бўлишга арзидиган қаҳрамонлар бор. Аммо улар, се-

КЕРАКМИ?

сиз?" - деб қолди. "Майли", - дедим. Чунки ўғлим иш топа олмай чарчади. "Пулнигизни бериб туриб, тижоратимни йўлга қўйиб олиб, ўғлингизни ёнимга тортаман", деди. 450 минг сўмга тилхат ёздириб олдим. Кейин бу одам пулни олганча, бир йил кўринмай кетди. - Қани ўша тилхат? - савол ташлади судя. - Болалар уйни таъмирлашганда

тиб, сизлардан қарз олмаганман, деган гапга ўтиб олдингиз. Менинг тўртта болам бор. Тул бўлсам ҳам ҳеч қачон сизга ўхшаб паст кетмайман. Абдулхамиднинг ранги оқарди-ю, аммо бўш келмади.

- Суддан илтимос қиламан, бу аёл мени ҳақорат қилмасин. Бунинг учун жавоб беради...

Суд раисининг бирор хулосага келиши жуда қийин бўлди. Агар тилхат йўқолмаганда, иш бунчалик мужжал

Кириб келган аёл турган жойида шундай деди:

- Мен мана бу кишининг хотиниман, - ишора қилди у Абдулхамидга. - Учта болам бор, чидаб тура олмадим.

- Нима бўлди? Гапингизни суд ишига дахли борми ёки йўқми? - Бор-да! - жавоб қилди аёл.

- Мана бу аёлнинг эримга қарз бергани рост. Бизникига қарзини сўраб берганида, тилхатни ўшақ устидан унутиб қолдирган эди. Уни эримга кўрсатсам, йиритиб ташлади. Индамай юрган эдим. Бувим ҳаётлар, саксон бир ёшга кирдилар. У кишига маслаҳат олсам, "болаларга ҳаромнинг қусури уради, тезда етиб бор", дедилар.

Абдулхамиднинг бутун баданидан совуқ тер чиқиб кетди. У ерга қараганича, бошини кўтара олмай ўтирарди. Суд раиси шунда ўзининг охириги гапини айтди: - Ўша бувингизга минг раҳмат! Демак, эрингизнинг виждони нархи 450 минг сўм экан. Битта сигирни пулига виждонини сотиб, тул аёлга хиёнат қилибди.

Ҳамма енгил тортгандай бўлди. Қани ер ёрилса-ю, Абдулхамид ерга кириб кетса. Биз болаларининг келаёгани ўйлаб, тавақал қилган аёлга ҳавас ила боқдик.

К. НИШОНОВ,
Андижон шахри.

НИМОННИНГ ЎТГАН ОДАМ

кўч-кўронни айвонга олиб чиқишган эди. Ушандан буён тилхатни қидириб топа олмаёпмиз.

- Бу аёл тўғри айтдимми? - Абдулхамидга савол берди суд раиси.

- Мен бу аёлникига умуман қарз сўраб бормаганман.

Энди аёл туюқиб кетди: - Мана шу гапингизни Қиблага қараб айтинг, мен берган қарзимдан кечиб қўя қоламан.

- Нимам мени ҳақорат қиласиз? - бўйланди Абдулхамид. - Уйимга ҳам қарзини берсин, деб ўн марта борибсиз?

- Бораман-да! - таъкидлади аёл. - Пулни тўғрилаб бераман деганингиздан буён тўрт йил ўтиб кетди. Кейин тилхатни йўқотиб қўйганимизни эши-

бўлмасди. Суд залида ўтирганларнинг ҳаммаси Эътиборхонга ачинишди. У пулни қарзга берганида, ёнида тўрт яшар қизчасидан бошқа ҳеч ким йўқ экан. Эрак кишининг лабзига ишониб, соғин сигирининг пулини Абдулхамидга тутқазиб, бунинг аламини чекаётганди.

Шу пайт суд залининг эшигидан оқсарикдан келган, қирқ беш ёшлардаги бўйдоринга аёл руҳсатсиз кириб келди. Унинг қовғоги уюлган, бир нарсадан қаттиқ таъсирланганлиги сезилиб турарди. Суд раиси беихтиёр унга юзланди:

- Ҳа, синглим, нима гапингиз бор эди?

Абдулхамид негадир ерга қаради.

- Хой, кўшникон, бир сумалак қилмай-мизми? - деди Ҳафиза Дилором опани кўчада учратиб қолиб.

- Майли, ўзим ҳам анчадан буён шу ҳақда ўйлаб юргандим, - жавоб берди Дилором опа розилигини билдириб.

- Хай, хай, мен ҳам қолиб кетмай, - дея суҳбатга аралашди Саломат келин. - Катта ўғлим Ботиржон сумалакни зап яхши кўради-да.

- Майли, сизни ҳам ярим челака кўша-

- Хидингдан айланай, рангига ҳам ранг кириб қолибди, - дея қозон четидаги сумалақдан ялаб кўрди. Иккита узун ўқловни қозон устига қўйиб, аввал эрини эски бир тўнни, устидан иккита дастурхонни ёпиб, сумалакни "димлаб" қўйди. Иккинчи қаватдаги болохонага чиқишга эриниб, айвончага чўзилиб қўяқолди. Худди шу дақиқаларни кутиб ўтирган Низом аввалдан тай-

ДОШҚОЗОНДА ҚАЙНАГАН АЛАМ

миз, аммо қайнонанигиз руҳсат берарми-кан? - ҳадиксираб сўради Дилором опа.

- Уйим бўлак, рўзгорим бўлак, у кишининг иши нима?

- Ха, энди айтдим қўйдим-да, қайнонанигизни феъли ҳаммага маълум-ку.

- Саломатхоннинг феълиям қайнонасиникидан қолишмайди, - дея даврага қўшилди маҳалланнинг "отин ойиси" номини олган Фотима хола.

- Хай, Ҳафизахон, овсинингиз Лобарни ҳам қўшамизми? Ахир, битта ҳовлида турасизлар-а, - юзланди Дилором опа Ҳафизага овсининг ҳам бор дегандек.

- Йўқ, уни қўшмаймиз. Бир ичи қуйиб ўлсин. Сумалак баҳона аламмидан чиқиб оламан, - деди қўшниларига қолибона илжайиб Ҳафиза. Шундай қилиб иш пишди.

Ҳафизанинг кенгинга ҳовлисига маҳалланнинг каттақон қозони осилди. Фала-говурни эшитиб югуриб чиққан Лобар овсини яна бир шумлиқни бошлаганини сезди.

- Нима гап, нима шовқин? - деди телевизор кўриб ётган Низом хотинининг авзоига боқиб.

- Овсиним сумалак бошляпти, менга бир оғиз айтишмади-я, бир ҳовлида яшамасак ҳам майлидди, - лаблари титраб йиғлаб юборди Лобар.

- Ая, аяжон, уйимизда сумалак бўляпти, Ҳафиза ойим сумалак қилапти, бизга ҳам беришадими? - олти яшар Сардорнинг хурданлиги чегараси йўқ эди.

Уйга йиғлаб кирган Гулноза Низом билан Лобарнинг кайфиятини яна ҳам туширди.

- Нимага йиғлаясан, Гулноз қизим, - сўради Низом бир ёмонликнинг хидини сезиб.

- Ҳафиза ойим бизнинг ҳовли томонга ўтма, сенлари сумалакка қўшмаймиз, деб туртиб юборди.

- Овсиним биз билан чиқишмаса, болаларда нима гуноҳ? Ҳозирча чиқиб жанжал қилиб, хуморимдан чиқмасам отимни бошқа қўяман! - газабдан дир-дир титради Лобар.

- Кўявер, хотин, булар бугун сумалак ялашмайди, бу ёғини менга қўйиб бер, ўзим боппайман.

- Бу ҳовлида яшаш жонимга тегиб кетди. Сардор, Гулноза, кишининглар, қишлоққа - бунингларникига кетамиз.

- Аяжон, сумалакни томоша қилайлик, - ялинди Гулноза.

- Кечкурун қўйиш айтишаркан, ойнадан туриб кўришимиз мумкин, - таклиф киритди соддагина Сардор.

- Йўқ, юринглар, бунингникига кетамиз, - Лобар сўзида қатъий туриб олди.

Низомнинг тушунтиришларию, болаларнинг ялинишлари ҳам қор қилмади. Болаларнинг олди-ю, ҳайо хўйт деб уйдан чиқиб кетди.

Сумалакни тайёрлаб қозонга солишгач, Саломат опа бир қозон қилиб ош дамлади. Дилором билан Саломат опанинг хўжайинлари ҳам ошга қўшилишди. Уч-тўрт эркак бир сўри бўлиб ўтиришиб, "яримта"ни майдалашди. На шўринг қургур ака, на қўшнилардан бирортаси Низомни бир оғиз йўқлашмади. Хотини ва болалари кетиб, уйи хувиллаб қолган Низом газабини зўрга босарди. Ҳап сенларники, бир боппамасам отимни бошқа қўяман, дерди ўзига-ўзи.

Сумалак атрофида ўйнаб юрган болалар хурсанд, оналарнинг эса жағлари-жағлари тегмасди. Бир қўйиб, бири олиб гапирарди. Тунги соат 3 ларга яқин қозон бошида Ҳафизадан бошқа ҳеч ким қолмади. Уни ҳам уйку элита бошлади.

ёрлаб қўйган иккита челаки олиб ахлатхонага ўтди. Челақларни тўлдириб, қозон бошига борди. Қозонни очиб, иккала челакини ағдариб юборди. Кейин у челақларни ўчоқ бошига қўйиб, сумалакка ахлатни яхшилаб аралаштириб, уйдан чиқиб кетди. Эрта-лаб ҳовлидаги қўланса хиддан уйғониб кетган Ҳафиза ўчоқ бошидаги сассиқ челақларни кўриб, анграйиб қолди. Шоша-пиша қозонни очди-ю, ундан келаётган қўланса хиддан ҳуши кетиб йиқилди. Бу воқеа бирпасда маҳаллага тарқалди. Ўзига келган Ҳафиза сочларини юлиб, дод-фарёд кўтарди. Қўлига пичоқ кўтариб уқасининг уйига югурган Асқар ичкаридан ҳеч кимни тополмади. Гараждаги керосинни олиб, уйга ўт қўйди. Ҳеч бир эркак уни тўхтатиб қололмади. Маҳалла оқсоқоли Тоштемир ака кириб келгачгина, у ўзини қўлга олди.

- Маҳалла биносига кирайлик, ўша ерда гаплашамиз, - қатъий оҳангда гапирди оқсоқол.

Маҳалла биносига кирган Асқар у ерда ўтирган уқаси Низомни кўриб, хангу манг бўлиб қолди. Бориб ёқасидан олмақчи эди, оқсоқол куч билан тўхтатиб қолди.

Ўзи бу ака-ука ёшлиқдан бир-бири билан келишишмайди. Бунга кўпроқ ота-онаси сабабчи. Оналари Хосият опа пазанда бўлиб ишларди. Бош оспаз билан дон олишиб қўйди-ю, болалари ҳам кўзига кўринмай ташлаб кетди. Хотинсиз қолган ота ҳам дард устига чиққон қилиб, иккита ўғли бор бир бева аёлга уйланиб олди. Уйлангани майли-ку, ўғай онанинг ўғилларини ҳам шу ҳовлига олиб келиб қўйди. Кейин уларни шу ерда уйлантириб, ўз болалари Низом билан

Асқарни чиқариб юборишга кўп бора уринди.

Маҳалланнинг катталари аралашиб, уй-жойни икки ака-укага олиб беришди. Аммо хонадондаги азалий жанжаллар, меҳр-оқибатсизлик туфайли ака-укалар ўртасига тушган совуқчилик тарқамади. Уйланиб болачака орттиришди ҳамки, бу низо йўқолмади. Устига-устак, овсинлар ҳам бир-бири билан келишолмас, Ҳафиза мен каттаман, Лобар кичикман демая, теппа-тенг олишарди. Ўртада болаларга қийин. Қолаверса, уларнинг жанжалларидан маҳалла-қўй ҳам безовта. Қўшни маҳалладагилар олдида юзлари шувит. Мана бугун ҳам оқсоқол ака-укани келиштира олмай оворо. Асқар уй меники, сен чиқиб кет дес, Низом қонун бўйича уй кенжа ўғилники бўлиши керак, сиз чиқиб кетинг дейишини қўймади. Тоштемир ака маҳалладаги тадбирорларни чақириб, уларга маслаҳат солди. "Раисдан ер сўрайман. Қишлоқ четига Низомжонга уй қуриб ака-укани бир-бириндан узоклаштирмасак бўлмайди", деди оқсоқол маҳалла ахлига юзланди.

- Тўри айтасиз. Шу ака-укаларни дастидан маҳаллада тинчиқ йўқ. Мана иккита буқанинг гули мендан, - деди Собир фермер.

- Мен уйнинг ёғочи билан цементини оламан, - қўл кўтарди зовхоз Мутал паканат.

- Ўн бешта уста мендан....

- Озёқ-овқатини мен кўтараман....

- Юзта шифер олиб бераман, ортиғига қурбим етмайди....

Шундай қилиб, маҳалла ахли Низомнинг оиласига қишлоқ четида уй қуриб беришга келишиб турган эди, маслаҳатга 95 ёшга кириб қолган Исмат хола қўшилди: "Тўхтанглар, болаларим, мана шу пенсия пулимни ҳам ҳашарга ишлатинглар. Шу болалар ҳам тиниб-тинчиб кетишин". Сочлари кумушдек оппоқ Онахоннинг химматю, маҳалла ахлининг меҳр-мурувватини кўрган Асқар билан Низомнинг уятдан бошлари эгилди.

Турмуш чорраҳаларида

шувимиз бу, - деди-ю, Манзура чопқиллаб кетди.

Йигит кимсасиз далада анча ўтирди. Қош қорайгандагина ўрнидан турди. Кийимларининг чанг-чунгини қоққан бўлди. Уйлари сари йўл олди. Ҳовлига кирганда Муроджонни кўриб холасининг фиғони кўкка чиқди.

- Қаерларда санғиб юрибсан? Рангига ранг қолмабди, гапир, нима бўлди? Биров хафа қилдимми? Ёки Манзура билан учрашдингми? Отаси ё акаси сенга қаттиқ гапирдимми? Айт, ахир нима бўлди?

- Ҳеч ким хафа қилгани йўқ, холажон. Поччамни кўндиринг. Мен Бухоро пединститутига кириб ўқимоқчиман, - деди Муроджон кўзлари ёшланиб:

- Айтман, кўнса албатта ўқишга кирасан, - деди холаси.

...Нихоят поччаси даладан келди. Офтобадан унинг қўлига аста сув қуяркан, поччасининг ҳорғин юзига боқди. Ювиниб бўлгач, унга тоза сочиқ тутди.

- Э, раҳмат сенга, Муроджон. Эшитдингми, холанг айтгандир. Сенга Ойсанамни унаштириб қўйдик, - деди у.

- Ҳа, эшитдим, лекин нотўғри қилибсиз-да. Мен ҳали институтга кириб ўқимоқчи эдим. Сўнгра уйлансам ҳам бўларди.

- Институтингнинг менга кераги йўқ. Мен далада ишлаб кам бўлдимми? Сен ҳам далада ишлайсан. Ўқиб нима олиб берадинг, - деди поччаси жеркиб...

Ҳа, унинг гапи гап. Уни гапини ҳеч ким икки қилолмайди, ҳатто холаси ҳам. Чунки, холасининг тили қисик, ўрталарида фарзанд

(Давоми. Боши ўтган сонда)

- Эй худо, мени нега етимча қилиб яратдинг? Шунча гам-ташвишларим, ёшлигимдан қилган меҳнатларим, тортган азобларим камми? Эндигина оғзим ошга етганида мени менсимай, мол-давлат, бойлик учун сендан айирсалар-а? - деди аламзадалик билан Муроджон.

- Муроджон ўзингизни тутинг... Тушунинг, ҳозир ҳар бир қадамимни пойлаб, мени ўз холимга қўймаптилар, - деди Манзура

йўқ. Шу кеча Муроджоннинг уйкуси келмади. Колхозда ишлаши мумкин. Аммо Манзурадан ажралгани ёмон бўлди. Сўрамасдан Ойсанамга унаштиришибди. Ахир мен ҳам инсонман-ку! Нега бир оғиз розилигимни олишмади. Бу қандай бедодлик? Йўқ. Бу ҳолга чидаб бўлмайди. Армияга бориши керак. Поччам, холанг, онам ва Ойсанамдан ҳам воз кечиб, ҳарбий хизматга жўнашим керак. Хаммасидан қутуламан. Шундай дея Муроджон қатъий бир қарорга келди. Эртаси куни поччаси унга анча ишларни топширди. Аммо, йигит марказга, ҳарбий бўлимга борди.

Ҳарбий комессар уни илик қабул қилди.

- Қалайсан, ўғлим, соғ-саломатмисан, ота-онанг яхшими? - деди санғимийлик билан.

Муроджон аста сўз бошлади:

- Отам урушда қаҳрамонларча ҳалок бўлганлар. Онам ҳозир қўшни туманда туради. Бир кишига турмушга чиққан. Ўзим холам ва поччамнинг қўлларидан ўсдим. Мени ҳарбий хизматга жўнатсангиз, деб илтимос билан келдим.

ЎША МУҲАББАТ

кўзларида тўла ёш билан. Шу пайтгача ҳатто қизининг қўлини ҳам ушламаган йигит бу сафар чидаб туролмади, туйғуларига эрк берди.

- Манзурагиман, мен сени қандай қилиб бошқаларга раво кўрай? - деб бошини чангаллаб йиғлади. - Энди нима қиламиз?

- Қўлимиздан нима келарди. Мен ота-онамнинг айтганини қиламан. Энди мени унутинг. Охириг учра-

шувимиз бу, - деди-ю, Манзура чопқиллаб кетди.

Йигит кимсасиз далада анча ўтирди. Қош қорайгандагина ўрнидан турди. Кийимларининг чанг-чунгини қоққан бўлди. Уйлари сари йўл олди. Ҳовлига кирганда Муроджонни кўриб холасининг фиғони кўкка чиқди.

- Қаерларда санғиб юрибсан? Рангига ранг қолмабди, гапир, нима бўлди? Биров хафа қилдимми? Ёки Манзура билан учрашдингми? Отаси ё акаси сенга қаттиқ гапирдимми? Айт, ахир нима бўлди?

- Ҳеч ким хафа қилгани йўқ, холажон. Поччамни кўндиринг. Мен Бухоро пединститутига кириб ўқимоқчиман, - деди Муроджон кўзлари ёшланиб:

- Айтман, кўнса албатта ўқишга кирасан, - деди холаси.

...Нихоят поччаси даладан келди. Офтобадан унинг қўлига аста сув қуяркан, поччасининг ҳорғин юзига боқди. Ювиниб бўлгач, унга тоза сочиқ тутди.

- Э, раҳмат сенга, Муроджон. Эшитдингми, холанг айтгандир. Сенга Ойсанамни унаштириб қўйдик, - деди у.

- Ҳа, эшитдим, лекин нотўғри қилибсиз-да. Мен ҳали институтга кириб ўқимоқчи эдим. Сўнгра уйлансам ҳам бўларди.

- Институтингнинг менга кераги йўқ. Мен далада ишлаб кам бўлдимми? Сен ҳам далада ишлайсан. Ўқиб нима олиб берадинг, - деди поччаси жеркиб...

Ҳа, унинг гапи гап. Уни гапини ҳеч ким икки қилолмайди, ҳатто холаси ҳам. Чунки, холасининг тили қисик, ўрталарида фарзанд

Орадан 4-5 кун ўтар-ўтмас, унга чақирув қоғози келди. Беш кундан сўнгра армияга жўнайидан бўлди. Муроджон қўшни туманга, онаси билан қўришиб, хайрлашиш учун велосипедини миниб йўлга чиқди. У йўлда борар экан, яна Манзурани ўйлади. Йигитнинг ички кечинмаларидан хабардордек, куз ёмғири томчилай бошлади. Қишлоқда ҳовлига яқинлашганда эса шуни кутиб тургандек, шаррос ёмғир қуя бошлади. Дарвозадан ичкарига кирган, бирпас ёмғирни кузатди. Уйдан ташқарига чиққан онахонининг кўзи дарвозахонада турган ўғлига тушди:

- Муроджонимдан айланай, нега тортишиб турибсан. Кираверсанг бўлмайдимми? - деб шоша-пиша келиб ўғлини кучоқлаб олди. Унинг юз-кўзларидан ўпа бошлади. Бўйингдан онанг айлансин, анча ўсибсан. Нега рангингда ранг йўқ, Ёки касал бўлдингми? Қаеринг оғрияпти, ўғлим? - деб Муроджон атрофида парвона бўла бошлади. Йигит уйга кирди. Онаси тезда дастурхон ёзиб, устини ноз-неъматларга тўлдириди.

У онаси билан хайрлашиб, яна велосипедини миниб уйга қайтди. Онаси уни кузатишга боришини айтди. Орадан тўрт кун ўтди. Холаси турли егуликлар пишириб халтани тўлдириди. Улар туман марказидаги ҳарбий бўлимга йўл олишди. Бу ер ниҳоятда гавжум эди. Ота-оналар, қариндошлар ва бўлажак аскарлар билан тўлган. Комиссар ташқарига чиқиб, бир ҳарбийга топшириқ берди. У баланд овозда бўлажак аскарларга сафла-нишни буорди.

Муроджон онаси, холаси ва поччаси билан қайта-қайта ўпишиб хайрлашди.

Бухородан йўлга чиққан бўлажак аскарлар олди Грузияга етиб келишди. Бу ерда ҳарбий хизматни бошлашди. Янгича ҳаётга қўниқилари осон кечмади. Аста-секин ҳарбий ҳаётга, муस्ताқил фикрли киши бўлишга интила бордилар. Муроджон ҳам дастлабки кунларда қийналди.

(Давоми бор)
Ғайбулла АБДУЛЛАЕВ,
 Бухоро вилояти,
 Ғиждувон тумани.

Нигора.

Тахририятимизга ўтган йил октябр ойининг бошларида Қадамбой Ортиқов келганди. Унинг елкаси қисқик, кўзлари алланечук ўқисқ ади. Рафикаси оламдан ўтгани, ўзига муносиб заифа излаётганини айтди. Эълон беришни таклиф қилганимда бироз иккиланди. Исмини шартли равишда ўзгартириш мумкинлигини айтганимизда рози бўлди ва кўйидагиларни ёзди.

"Ганчор устаман. Ёшим 52 да. турмуш ўртоғим билан 24 йил ахил яшадик. 2 ўғил, бир қиз кўрдик. Рафикамнинг умри қисқа экан, оламдан ўтди. Қизимни турмушга узатганман. Бир ўғлим Хоразмда яшайди. Ганчорлик соҳаси бўйича

МЕН ХАМ ОНА БЎЛДИМ

Тошкентга келиб ишлаб, шу ерда яшайман. Бир ўғлим мен билан туради. Чирқиқда уч хоналик уйим бор. Ишимни қадрлайдиган, ўғлимни ўқитмайдиган, художўй, мўмин-муслима аёл билан тақдиримни боғламоқчиман. Иложи бўлса бекфарзанд ёки битта боласи бўлса ҳам майли. Ҳаёт давом этаётти. Мен эса бир жойда туриб қолгандекман. Ҳозирги фойдай ўтаётган умрим ишимга ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда. Шу боис уйланишга қарор қилдим.

Абдулла.

Биз бу дилномани газетамизнинг 2003 йил 44-сонида чоп этдик. Орадан кўп фурсат ўтмай асли кўзонлик, ҳозирда Тошкент шаҳрида истиқомат қилаётган Меҳмонои Валиева бизга мурожаат этди. Биз уни тахририятга таклиф этдик. Ушанда Меҳмонои "Фарзандсизлик тўғрисида турмушим бузилган. Қани энди мен ҳам бир боланинг бошини силаб, оналик меҳрими берсам. У мени Она деб атаса, бу дунёда армоним қолмасди", - дея кўзларига ёш олганди. Биз: «Сиз истаган шундай оила бор, лекин айтган гапларингизни амалда кўрсата олиш-олмаслик ўзингизга боғлиқ», деб Қадамбой аканинг манзилини берган эдик. Меҳмонои она 2-3 ой нимагадир жим бўлиб кетди. Бугун тахририятимиз эшигидан Қадамбой ака икковлари чехраларида бахтиёрлик балқиб кириб келишиди. Икки яхши қалбни бир-бирига боғлаганимиздан биз ҳам хурсанд эдик. Инсон оила билан экан-да. Уларнинг нигоҳида олдинги мунг-изтироблардан асар ҳам қолмаган. "Ўғлим Меҳмонои 3 кундан кейин "она" деб атай бошлади", - дейди Қадамбой ака. "Ниятимга эришдим, энди мен ҳам онаман. Аёл зоти учун она деган сўзни эшитишдан ортиқ бахт йўқ экан", - дея Меҳмоноининг кўзлари бахтдан ёшланди. Тақдирни қаранг, хоразмлик йигитнинг пешонасига водийлик аёл ёзилгани кимнинг ҳам хаёлига келибди дейсиз. Пешоналарига қўнган бу бахтга биз ҳам сабабчи эканлигимиздан беҳад хурсандмиз.

Тахририятдан.

Ёшим 34 да. Кичик жуссали, ўрта бўйман. Камгап, камтарман. Маълумотим олий. Ишлайман. Ажрашганимга бир йилдан ошди, ҳозир онам билан яшайман. Фақат мен оиламизда бахтимдан тинмадим. **Мақсадим:** ҳар томонлама менга мос, тенгим бўлган, хунарли, ҳалол, иймонли, ичкиликни одат қилмаган, ота-онани қадрлайдиган, ҳурмат-иззатни билган, китоб, газета ўқишни ёқтирадиган, уйим-рўзгорим дейдиган инсон билан бахтли ҳаёт кечириб хоҳлайман. Яшаш жойи Тошкент, Қашқадарё вилоятдан, фарзандсиз бўлса. Мен ўзимнинг оилам, фарзандим бўлишини хоҳлар эдим.

Манзилим тахририятда.

М.

Қашқадарё вилояти.

Менинг бир дугонам бор. Тугма 2-гурӯх ногирони. Бўйи ўртача. Ёши 28 да. Турмушга чиқмаган. Агар тенги чиқса, у ҳам оила қуриб фарзанд кўрса-ю, ўша билан овуниб келажақда бағри тўлиб яшармиди?! Наҳотки дугонам бир умр шундай яшаса?! Унинг ҳам чехраси очилиб, ўйнаб-қулиб яшашини чин дилдан истайман. Бошқа дугоналарим ўғил тўйларини қилишса у ҳам боради. Назаримда шундай пайтлари ич-ичидан эзилади. Елкаси ҳам қисқик. Мен уни бу аҳволда кўришни сираям истамаганим учун бу хатни ёздим.

Манзилим тахририятда.

Бахтиёр,
Тошкент вилояти.

Б.
Тошкент вилояти.

Тошкент шаҳридаги билим даргоҳларидан бирида ўқитувчи бўлиб ишлайдиган синглим бор. Маълумоти олий, оқила, камтарин, қадди-қомати келишган аёл. Ёши 38 да, бўйи 165 см. Бир оилани гуллаётган аёл. Орзу-ҳавас билан турмушга узатган эдик, лекин оиласи узокқа чўзилмади. Турмуш ўртоғи ичиб келиб, ҳар кун калтакларди, натижада 2 ойлик ҳомилиси нобуд бўлди. Шундан кейин улар қонуний ажрашишди. Ўзининг уй-жойи бор. Ҳозирги кунда ота-онам билан яшайди.

Тошкентлик, ёши 42 дан 48 ёшгача бўлган, одобли, қалби тоза, моддий ва маънавий томондан қачонки йўқ, ўқимишли, касби бор, ишлайдиган, уй-жойли, қонуний ажрашган ёки аёли вафот этган инсон бўлса, синглим бахтини топса, деган ниятдаман. Хатларингизни ушбу манзилга йўлланг. Хатда телефон номерингизни ёзишни унутманг.

Раъно,

Тошкент, 700084

А.Темур кўчаси,

губоҳнома №579,

Талаб қилиб олинганда,

Асли марғилонликман. Ёшим 19 да. Ҳозир Тошкент оиламиз билан тураман. Отам ўғай бўлгани учун сиғирмаепти. Шу боис бахтим очилса, вилоятдан ўқишга келиб Тошкентда яшаб қолишга имкони бор йигит билан танишмоқчиман. Компьютер-қандолатчилик, сартарошлик ҳамда ҳамширалик курсларини битирганман. Бир қиз қилиши мумкин бўлган ҳамма ишни бемадлол бажара оламан.

Феруза,

Тошкент шаҳри.

Мен 10-синф ўқувчисиман. Бўш вақтларимда мусиқа тинглашни яхши кўраман. Ёқтирган санъаткорларим Тохир Содиқов, Райҳона. Мен ҳам ўзга вилоятлардан дўстим бўлишни хоҳлайман. Ҳозирча андижонлик Муножот билан мактуб орқали хабарлашиб тураимиз.

Фотима НУНИЁЗОВА,

Хоразм вилояти,

Хива шаҳри,

Р.Шарипов кўчаси, 1-уй.

Соқин, сердарахт, хилват жойда, айниқса "Истироҳат" боғларида сайр қилишни ёқтираман. Қизил атиргул ва қарнай гулли жуда севаман. Ранглардан сариқ, шакллардан умбурчак ёқади. Ҳар хил чиройли этикеткаларни йиғишни яхши кўраман. Дугоналарим билан маданий ҳордиқ қиқаришни ёқтираман. Ёқмаган ишлардан тез жаҳлим чиқади ва тез ховуридан тушаман. Ҳозирда тиббиёт коллежиде иккинчи курс талабасиман. Илмга чанқоқман. Яна, суратга тушишни яхши кўраман.

Назокат ВАҚҚОСОВА,

Тошкент вилояти,

Оҳангарон шаҳри,

Хонобод маҳалласи, 4-бурилиш, 2-уй.

Ирода ОТАБОВА,

Хоразм вилояти,

Хива шаҳри,

Дўстлик маҳалласи,

29-уй, 1-хона

"1988 йил 9 майда туғилганман. Хонқа туманидаги жаҳон тилларга ихтисослашган 7-сон лицейда ўқийман. Ёқтирган фанларим алгебра, физика, инглиз тили. Мен бўш пайтимда китоб ўқийман, мусиқа тинглайман ва спорт билан шуғулланаман. Ёқтирган хонандаларим Равшан Собиров, Тохир Содиқов, Валерия, Катя ва бошқалар. Мен келажақда зўр иқтисодчи бўлмоқчиман.

Садоқат ЖАББОРОВА,

Хоразм вилояти,

Хонқа тумани,

Мустақиллик кўчаси, 12-уй

Ёшим 21 да. Қавс буржи остида туғилганман. Мусиқа тинглаш жону дилим. Бўш вақтимда китоб ўқишни яхши кўраман. Пишириқлар пишириб тураман. Содиқ ва қувноқ дўстларим бўлишни жуда истайман.

Чинакам дўст айтган ҳар аччиқ масал,

Сирти захар эрса, томири асал.

Равно ЖУМАЕВА,

Бухоро шаҳри,

А.Набиев кўчаси,

6 пр, 29-уй.

Бекобод техника-истикодийёт касб-хунар коллежининг 2-курс талабасиман. Бўш вақтларимда мусиқа эшитиш, газета ўқишни хуш кўраман. Менинг шиорим: "Дўстлар ортириш!"

Малика ҒАНИЕВА,

Тошкент вилояти,

Бекобод тумани,

13-микрорайон, 89-уй, 33-хона

Менга корея киноларидан ҳам кўпроқ хинд кинолари жуда ёқади. Хинд актёрисалари ва актёрларининг рақс ва ашулаларини севиб тинглайман. Ўзбек санъаткорларидан Муродбек Қиличев, Феруза Жуманиёзова ҳамда Райҳона Ғаниеваларнинг ашаддий муҳлисасиман.

Шоҳсанам МЕНГЛИБОВА,

Сурхондарё вилояти,

Кумкўрган тумани,

"Қорабоев" маҳалласи 2/2 уй

Чаён буржи остида таваллуд топганман. Табиатан қувноқман. Баъзида шеърлар ижод қиламан. Китоб ва газеталар мутолаа этиш жону дилим. Абдулла Орипов, Тошпўлат Аҳмадининг шеърларини доимо ўқийман. Орзуларим осмон қадар юксак. Келажақда ҳуқуқшунос бўлиш ниятидаман.

Дилфуза УМУРОВА,

Бухоро шаҳри,

А.Набиев кўчаси, 117-уй.

1984 йил 14 январда туғилганман. Ҳаётда жуда шўх қизман. Бўш вақтимда компьютер ўйинларини ўйнашни ёқтираман. Ҳамма нарсага қизиқаман.

Дилноза ҚУРБОНОВА,

Бухоро вилояти,

Вобкент тумани,

М.Наимов ш/х,

Косари қишлоғи.

Мен мактабни тугатиб, шифокор бўлмоқчиман. Келажақда одамларга фойдаси тегадиган инсон бўлсам дейман. Мусиқа, бадий санъат турларини яхши кўраман. Ўзбек санъаткорларидан Анвар Санаев, Юлдуз Усмонова, Озода Нурсайдова, Тохир Содиқов ва бошқаларнинг қўшиқларини севиб тинглайман.

Гулшан МАТИСОВА,

Тошкент вилояти,

Оҳангарон тумани,

Ўзбекистон ж/х,

Овжасзой қишлоғи,

инд. 702439

Бухоро вилояти, Вобкент туманидаги Қишлоқ хўжалик коллежининг III-курс талабасиман. Ҳаётда жуда ҳам шўх қиз эмасман-у, лекин талабчанман. Ҳамма нарсага қизиқаман. Атиргуллар суратини чиқишни ёқтираман. Менинг дўстларим кўп, курсдошларим, синфдошларим бор, лекин янада кўпроқ дўстларим бўлишни истайман. Дўст қанча кўпроқ бўлса шунча яхши. Мен уларни жуда ҳурмат қиламан. Фанлардан химия, биология, тарих, чет тилларига қизиқаман. Гуллардан атиргулли, райхонни яхши кўраман. Юракка яқин ва таъсирчан фильмларни ёқтираман.

Гуллола МУЗАФАРОВА,

Бухоро вилояти,

Вобкент тумани,

Ал-Бухорий ж/х,

Латифсубунгар кўчаси,

2-уй.

Қўнғирот шаҳридаги 35-мактабнинг 8"а" синфиде ўқийман. Мактабда дугоналарим жуда кўп. Улар Юлдуз, Айнур, Гузал, Адолат ва яна кўп дугоналарим бор. Бўш вақтимни мароқли ўтказаман. Истагим дунёдаги барча оқила қизлар дўстлашиб яшаса, яхши бир дўстлик риштаси боғлаган бўлар эдилар.

Салтанат ЕШМУРАТОВА,

Қорақалпоғистон Республикаси,

Қўнғирот шаҳри,

О.Шомуротова кўчаси,

13-уй, 4-хонадон.

Инд. 743800

Шаҳримиздаги 35-мактабнинг 8-синфиде таълим оламан, математика, инглиз, адабиёт фанларига қизиқаман. Менинг дугоналарим кўп: Гузал, Сайёра, Барно, Гулжаҳон, Динурий ва бошқалар. Россиянинг Москва, Санкт-Петербург шаҳарларида Алёна, Игорь, Наталья, Аддела каби дўстларим билан хат орқали «учрашиб» тураимиз.

Жанар ЖАМОЛОВА,

Қорақалпоғистон Республикаси,

Қўнғирот шаҳри,

Бобониёзов кўчаси,

6-уй, инд: 743800

Т.НОРИМОВ ва Н.ЙЎЛДОШЕВАлар тайёрлашди

АЛОЗ ВА КАЛАНХОЭ БИЛАН ДАВОЛАНАМИЗ

Алоз(сабур ўт) ва каланхоэ хонаки ўсимликлар орасида энг шифобахши ҳисобланади. Бу беҳиз эмас. Улар ёрдамида кўплаб оғир касалликларни тўзатиш мумкин. Бу ўсимликларнинг дамламаси инсон танасидаги тўқималарни ёшартириб, рухий ва жисмоний қувватларни тиклайди. Алоз ва каланхоэ косметологияда дунёга машҳур крем, лосьон, шампунлар тайёрлашда ҳам кенг ишлатилади.

ҚОЙЛМАҚОМ ШИФОКОР

Алоэни ҳеч иккиланмасдан, хонаки ўсимликларнинг шоҳи, дейиш мумкин. У бундай номга арзийди. Дунёда алоздан кўра ҳаммабон, табиий даволовчи табиби топиш қийин. Бу ўсимлик таркибидаги аминокислоталар инсон танасидаги моддаларни қойилмақом тарзда меъёрлаштириб, модда алмасиш-ини яхшилайдди, шамоллашда, ярада фойда бериб, жигар ва ошқозон фаолиятини яхшилайдди. Куйишдан пайдо бўлган ва бошқа турли яраларни тез тўзатишга катта ёрдам беради.

Алоэ ноёб, шифобахш хусусияти учун "муқаддас ўсимлик", деб ҳам аташади. Чунки унинг таркибида инсон учун зарур 22 хил аминокислоталарнинг 20 хили жамланган экан.

Яқинда олимлар алоэ таркибида грипп, чечак, яра, ва онкологик ишларни, шунингдек **ОИТС** ни даволашда ишлатиладиган ўта ноёб ва мураккаб бўлган ацеманнан углеводи борлигини аниқлашди.

Камқонликда ва инсон танасидаги касаллик билан курашувчи тизимни мустаҳкамлашда алоэ кўшиб тайёрланган қувватлант-рувчи ушбу аралашмаларни навбати билан истеъмол қилишнинг фойдаси жуда катта.

1. Ярим кг янги қирқиб олинган алоэ барглари ва ёнғоқни гўшт майдалагичдан ўтказинг. Аралашмага 1,5 кг. асал кўшиб, овқатдан кейин ярим қошиқдан истеъмол қилиб турунг.

2. 3 ош қошиқ алоэ шарбатини 100 гр. сарёғ, 1/3 стакан микдориди асал, 5 ош қошиқ какао кукун билан яхшилаб аралаштирасиз. Бир ош қошиғини бир стакан қайноқ сутга кўшиб, оз-оздан ҳўплаб ичасиз.

3. Алоэнинг янги баргларини гўшт майдалагичдан ўтказинг-да, доқадан сузиб олинг. 3/4 стакан микдориди шарбатга шунча асал

ва 1,5 стакан кагор кўшиб аралаштиринг. Уни овқатдан олдин бир ош қошиқдан истеъмол қилинг. Ушбу аралашмани музхонада икки ойгача сақлашингиз мумкин. **Диққат!** Уйқусизлик келтириб чиқармаслиги учун бу аралашмани кечки 19⁰⁰ гача қабул қилиш зарур.

Томоқ оғриғи (ангина), бодом-часимон безлар ва ўпка шамоллаганда: ярим литр шиша банканинг ярмигача майдаланган алоэ барглари солинг-да, устига шакар сепинг. У алоэ барглари 1 см. қалинликда ёпиб туриши керак. Банканинг оғзини доқа билан боғлаб, уч сутка қоронғу жойга кўйинг. Сўнг устидан банка тўлғунча ароқ куйинг. Яна уч кун турганидан кейин доқада сузиб олинг. Уни бир ош қошиқдан кунига уч маҳал бутунлай соғайиб кетгунча истеъмол қилинг.

Кўзнинг яллиғланган шохпарда-

икки ош қошиқдан истеъмол қилинг. Шу билан бир вақтда шамоллашга қарши яна махсус қайнатма ҳам тайёрлаб ичишингиз мумкин: бир ош қошиқ майдаланган отқулоқ барглари устига 1/4 стакан микдорида қайноқ сув кўйиб, паст оловда 2-3 дақиқа қайнатасиз. Ушбу қайнатмага 12-14 томчи алоэ шарбатини аралаштириб, унга пахтани яхшилаб ботириб олиб, оғриқ жойга кўясиз. **Бу муолажани 14 кун давомида қиласиз.**

Тумовда: Алоэнинг янги сиқиб олинган шарбатини қайнатилган сувга 1:10 микдорида аралаштирасиз. Бурнингизга бир кунда 2-3 мартадан тозулай кетгунингизгача томизиб турунг.

Иўталда: ярим стакан микдорида алоэ шарбати, 3 ош қошиқ асал ва 50 гр. тузсиз сариеғни оласиз. Ушбу аралашмани бир ош қошиқдан кунига икки маҳал овқатдан олдин истеъмол қиласиз. **Даволаниш муддати икки ҳафта.**

Колитда: бир ош қошиқ майдаланган апельсин пўсти, 2 дона янчилган саримсоқпиез, бир чой қошиқ алоэ шарбатини аралаштириб, устига ярим стакан микдорида қайнаган сув кўясиз. Уч соат тиндириб кўйгач, сузиб олинг. 1/3-1/2 стакан дамламадан бир марта (клизмада) фойдаланинг. Бу муолажани бир кунда бир марта кечаси қилиш керак. **Даволаниш муддати 2-3 ҳафта.**

Радикулит ва бўгин касалликлариди: 3 ош қошиқ алоэ шарбати ва асални оласиз-да, 1/3 стакан микдорда қайноқ сув кўйиб, 5 дақиқа бугда ушлаб турасиз. Сал совигач оғриқ жойларингизга боғлайсиз. Кейин сувқоғоз билан ўраб, иссиқ шарф билан яхшилаб боғлаб кўясиз. Бу компрессни бир ҳафтада 2-3 марта кечкурун қилсангиз бўлади. **Даволаниш муддати бир ой.**

Стенокардияда: Алоэнинг 3-5 йиллик пастки баргидан олиб, гўшт майдалагичдан ўтказиб майдаланг. Ярим стакан микдорида лимон шарбати ва ярим кг. асал кўйинг. Ҳаммасини яхшилаб аралаштиринг. Сўнг банкага солиб, бир ош қошиқдан ҳар кун уч маҳал овқатланишдан олдин истеъмол қилинг. **Даволаниш муддати 2-3 ҳафта.** Зарурат туғилса, бир ойдан сўнг яна қайтариш мумкин.

Жинсий аъзолардаги касалликларни даволашда: 2 ош қошиқ майдаланган далачай, алоэ шарбати, бир ош қошиқ асал, ярим стакан микдорида қизил винони оласиз. Далачай устига бир литр қайноқ сув кўйиб

паст оловда 4-5 дақиқа қайнатасиз. Озгина совуганидан сўнг сузиб олинг-да, унга алоэ, асал ва қизил винони кўшинг, яхшилаб аралаштириб, банкага солиб, темир қопқоқ билан берки-тинг. 10 кун музлатгичда турсин. Уни ҳар кун 2 маҳал

Бурндан тез-тез қон кетганда: Кунда 1-2 марта овқатланишдан 20 дақиқа олдин 2 см. узунликдаги алоэ баргини энг. **Даволаниш муддати - 10-15 кун.**

Сурункали қабзиятда: Ҳар кун овқатланишдан ярим соат олдин 2-3 марта 1-2 ош қошиқдан алоэ шарбатини ичинг. Ёки 1-2 стакан микдоридаги майдаланган алоэни 300 гр. асал билан аралаштириб, бир кун кўйиб кўйинг. Кейин 5-7 дақиқа бугда тутиб, сузиб олинг. Ушбу аралашмани ҳар кун овқатланишдан аввал бир чой қошиқдан истеъмол қилинг. **Даволаниш муддати - 1-2 ой.**

Чипқон чиққанда: 1/2 стакан микдоридаги алоэ шарбатига ўсимлик мойидан аралаштириб, бир неча қават қилиб букланган доқага шимдириб, чипқон чиққан жойга кўйилади. Бу муолажани бир марта, тунда қилинса фойдаси катта бўлади. **Даволаниш муддати - бир ой.**

Ошқозон ва ўн икки бармоқли ичак ярасида: Алоэнинг 1/2 - 1 стакан майдаланган барглари бир стакан шакар билан аралаштирасиз. Сўнг қоронғу жойга уч кун кўйиб, кейин унга бир стакан қизил вино аралаштириб, яна бир кун қолдирасиз. Сўнг сузиб оласиз-да, кунига уч марта овқатланишдан аввал ичасиз. **Даволаниш муддати - 1 - 2 ой.**

Говмишча чиққанда: Алоэнинг 1-2 дона баргини ювиб, майдалайсиз. Қайнатиб совутилган сувдан 1:10 микдорида кўясиз. 6-8 соат турганидан кейин сузиб оласиз-да, у билан говмишча тузалгунча кўзингизни ювиб турасиз.

Ётоқ яраларида: Майдаланган алоэ барглари тенг микдорда оласиз-да, чўчка ёки гоз ёғини кўшасиз. Аралаштирган ҳолда бугда қайнатасиз. Тайёр бўлган малҳамни ярага аста-секин айлантириб сурасиз. Муолажани бир

кунда икки марта, эрталаб ва кечкурун, яра тузалгунча давом эттирасиз. **Диққат:** Алоздан ўт пуфағи, буйрак, бавосил касалликлариди, бачадондан қон кетганида ва ҳомиладорликда фойдаланиш мумкин эмас. Онкологик касалликларда эса ундан жуда эҳтиёткорлик билан, фақат шифокорнинг назорати остида фойдаланиш тавсия этилади.

(Давоми бор) Саҳифани Басира тайёрлади

Бурндан тез-тез қон кетганда: Кунда 1-2 марта овқатланишдан 20 дақиқа олдин 2 см. узунликдаги алоэ баргини энг. **Даволаниш муддати - 10-15 кун.**

Сурункали қабзиятда: Ҳар кун овқатланишдан ярим соат олдин 2-3 марта 1-2 ош қошиқдан алоэ шарбатини ичинг. Ёки 1-2 стакан микдоридаги майдаланган алоэни 300 гр. асал билан аралаштириб, бир кун кўйиб кўйинг. Кейин 5-7 дақиқа бугда тутиб, сузиб олинг. Ушбу аралашмани ҳар кун овқатланишдан аввал бир чой қошиқдан истеъмол қилинг. **Даволаниш муддати - 1-2 ой.**

Чипқон чиққанда: 1/2 стакан микдоридаги алоэ шарбатига ўсимлик мойидан аралаштириб, бир неча қават қилиб букланган доқага шимдириб, чипқон чиққан жойга кўйилади. Бу муолажани бир марта, тунда қилинса фойдаси катта бўлади. **Даволаниш муддати - бир ой.**

Ошқозон ва ўн икки бармоқли ичак ярасида: Алоэнинг 1/2 - 1 стакан майдаланган барглари бир стакан шакар билан аралаштирасиз. Сўнг қоронғу жойга уч кун кўйиб, кейин унга бир стакан қизил вино аралаштириб, яна бир кун қолдирасиз. Сўнг сузиб оласиз-да, кунига уч марта овқатланишдан аввал ичасиз. **Даволаниш муддати - 1 - 2 ой.**

Говмишча чиққанда: Алоэнинг 1-2 дона баргини ювиб, майдалайсиз. Қайнатиб совутилган сувдан 1:10 микдорида кўясиз. 6-8 соат турганидан кейин сузиб оласиз-да, у билан говмишча тузалгунча кўзингизни ювиб турасиз.

Ётоқ яраларида: Майдаланган алоэ барглари тенг микдорда оласиз-да, чўчка ёки гоз ёғини кўшасиз. Аралаштирган ҳолда бугда қайнатасиз. Тайёр бўлган малҳамни ярага аста-секин айлантириб сурасиз. Муолажани бир

кунда икки марта, эрталаб ва кечкурун, яра тузалгунча давом эттирасиз.

Диққат: Алоздан ўт пуфағи, буйрак, бавосил касалликлариди, бачадондан қон кетганида ва ҳомиладорликда фойдаланиш мумкин эмас. Онкологик касалликларда эса ундан жуда эҳтиёткорлик билан, фақат шифокорнинг назорати остида фойдаланиш тавсия этилади.

(Давоми бор) Саҳифани Басира тайёрлади

ТАҚДИРДОШ ГУЛИНГИЗНИ БИЛАСИЗМИ?

Хаётда ҳар бир кишининг тақдирдош ёки фариштаси суядиган гули мавжуд. Сизнинг тақдирдош гулингиз дил кулфингизни очади, диққинафасликни ёзиб, фикрингизни равшан қилади, руҳий қувват, саломатлик ва зукколик инъом этади.

ҲАМАЛДА ТУГИЛГАН БЎЛСАНГИЗ

(21 мартдан 20 апрелгача)

Сизнинг тақдирдош гулингиз асалгудир. У саҳийлик, ёқимтойлик ва фидойилик тимсоли.

Ҳамалда туғилган аёлнинг кўнгли нозик ва беғубор. У хаётдан мўъжизалар кутиб яшашга мойилдир. Тортинчоқ ва оққўнғил бўлгани учун ўз бахтига қийинчилик билан эришади, аммо иқтидор юқори.

Момоларимиз ҳамалда туғилган чақалоқни асалгунинг хидига тўйинтириш мақсадида бешик анжомлари қатига гул шохларидан қўйишган. Гўдакни асалгул ва бинафша сувларининг аралашмасига чўмилтиришган. Ўтмишда асалгунинг толқонини туморга солиб тақиш урф бўлган эди.

Бу гулнинг япроқчаларидан чойга аралаштириб дамлаш ва уни асал билан ичиш ҳам кенг тарқалган. Чунки унинг таркибиде сезгирликни оширувчи, мия ривожланишига ёрдам берувчи, чехрани ва баданини хушрўй қилувчи моддалар борлигини кексалар жуда яхши билганлар.

Ховлига албатта асалгул экиш тавсия қилинади. У оқшом туша бошлаган паллада айниқса кучли хид таратади. Унга яқинроқ бориб, шохларини силкитиб қўйсангиз кифоя, тарқалувчи ифори миядаги зўриқш ва чарчоқни дарҳол пасайтира бошлайди. Рухингиз ундан қувват олиб, ўзингизни қийнаётган муаммолар ҳақида мулоҳаза юритишга мойиллашиб, қалбингизда бошқаларга меҳр-муҳаббат ҳисси уйғона боради. Асалгул хиди сизга кўп ишни ёқимтойлик билан ҳал қилиш мумкинлигини эслатиб, фикрлаш доиранингизни кенгайтиради. Унинг шохидан ёстиқингиз остига қўйиб ётсангиз, тиниқиб ухлайсиз.

САВРДА ТУГИЛГАНЛАР БАХТ-ОМАДГА ЯКИНДИР

(21 апрелдан 21 майгача)

Уларнинг хаётдаги гули-атиргул. Унинг ифори сизга навқиронлик, хуш кайфият ва очиқ кўнглилик инъом этгай. Бу ойда таваллуд топган аёлнинг феъл-атвори ўзгарувчандир. У 20 ёшгача қизил атиргулдан, 35 ёшгача сариқ ва ундан кейинги даврларда оқ атиргулдан руҳий қувват олади.

Момоларимиз таърифича, атиргул ифори руҳни бақувват қилади. Яъни, одамни қийинчиликлар олдида тиз чўкмасликка ундайди. 30 тул атиргул экилган ҳовлида гўзал қизлар улғаяди, деган таъриф ҳам мавжуд. Шу боисдан ўтмишда бешикни атиргулларга яқинроқ жойга қўйишга эътибор беришган. Чунки гулнинг хушбўй ифори чақалоқни инжиқ бўлишдан сақлаган ва енгил нафас олишига ёрдамлашган.

Қолаверса, чақалоқни атиргул сувиде чўмилтириш жуда урф бўлган. Гул япроқчаларидан чой дамлаб ичилган, мураббо тайёрланган.

Тавсия шундай: ховлингизда атиргуллар очилиб турсин. Уни хидланг ва завқ олинг, гулчой ичинг ва мураббосига тўйинг. Атиргул руҳни тетик қилади, хафаконликни йўқотади, хиди хаётингиз жўшқин бўлишига кафолатдир.

ЖАВЗО: ЯЛПИЗНИНГ БЕБАҲО СИРИ

(22 майдан 21 июнгача)

Бу ойда туғилганларнинг фариштаси суядиган гул ялпиздир. У вафодорлик, беғуборлик рамзи.

Жавзода туғилган аёл бағрикенг ва яхшилик улашувчи бўлади. У зиқналик, ичиқораликни асло ёқтирмайди, ҳийла-найрангларга чидамайди. Салгина зугумни ҳам кўтара олмай, диққинафас бўлиб, оламга сиғмай қолади, ўзига касалик ортиради.

Бўлар-бўлмасга сиқилмаслик учун ҳамма

вақт ялпизга яқинроқ юргангиз маъқул. Унинг хиди ажойиб мўъжизавий қудратга эга. Айниқса, асаб тизимига ижобий таъсир этиб, бемаъни шубҳа-гумонларни тарқатиб юборади. Ўз кучингизга ишонч уйғотиб, ақлий теранлик инъом этади. Файратшижоатни оширади.

Ялпиз баҳорий таомлар учун энг аъло гиёҳдир. Унинг қуритилгани ҳам, яшил ҳолатдагиси ҳам қонни тозалаб, юрак фаолиятини мўътадиллаштиради. Уйдан ҳамшиша ялпизнинг хиди келиб тургани маъқул. Бунинг учун янги қуритилган бир даста ялпизни докага ўраб, тоқчага ёки уйнинг тўрига қўйилса бас.

Ялпизни кўрпалар орасига солиб қўйиш ҳам хотиржам бўлишингиз учун хизмат қилади. Ишдан асабингиз бузилиб келган пайтларда албатта ялпиз қўйилган жойга яқинроқ ўтиринг. Ана шунда сиздаги қизиққонлик ва бошқа салбий қусурлар вужудингизни тарқ этади. Қайсарлик балосидан фориг бўласиз.

САРАТОН: САРВ ҚОМАТНИ АСРАНГ

(22 июндан 22 июлгача)

Бу ойда туғилган аёл сарвқомаат, беғараз ва салгина ховлиқмарок бўлади. Унинг тақдирдош гули настарин (сирендир). Настариннинг момоларимиз шохлар гули ҳам дейишган. Унинг хусусиятлари

саратонда туғилганларнинг феъл-атвори билан шунақаям ўхшашки, аж-долларимиз бундай ошуфталик сирларини англаб етишган ва настарин гулидан ҳам руҳий, ҳам жисмоний қувват олишни билишган.

Настариннинг шохи мўрт бўлади. Агар у кесиб олинса, гулнинг хиди ва шифобахшлик хусусияти кескин пасайиб кетади. Чунки бу гул тигни, умуман темирни хушламайди. Шу боисдан унинг гули шохи билан биргаликда синдириб олинади. Саратонда туғилган аёл ҳам қаттиққўл, ҳиссиз одамни хушламайди. Агар қалбини тушуниб муомала қиладиган инсон бўлса, жонини ҳам аямайдилар. Чунки саратонда туғилган аёллар қони жўшқиндир.

Настарин хиди уларнинг ҳис-ҳаяжон пўртанасини сокинлаштиради.

Момоларимиз настарин гулига термулиб ўтиришни ва тўйиб хидлашни тавсия қилганлар. Унга термулиб ўтириш миядаги чарчоқни ёзади. Инсон қалбига сокинлик олиб қиради. Настарин ўстирилган хонадонда уриш-жанжаллар камроқ бўлиши кузатишган.

Тавсия шундай: настарин хиди сезги аъзоларига кучли таъсир этади. Унинг шохини гулдонга солиб, уйнинг ўртасига қўйиш ва унга боқиб завқ олиш, тўйиб хидлаш лозим. Настарин гули ёстиқ остига қўйилганда, ширин уйку беради ва фикрни равшанлаштиради. Ақл ва фаросатни ишлатишга мойиллаштиради.

АСАД: НОМОЗШОМГУЛ УЙЛАТАДИ

(23 июлдан 23 августгача)

Асадда туғилганларнинг тақдирдош гули капалакгулдир. У икки хил рангда очилади. Ҳаворанг турини аёллар хуш кўради.

Номозшомгул завқлиб қараш асадда туғилганлар ўзини англашига ёрдам беради. Одатда, бу ойда туғилганлар ўз олдига жуда катта мақсадларни қўйган бўлади. Камдан-кам ҳолатда тушқунликка тушади. Мақсадларини амалга ошириш йўлида фидойийлик кўрсата олади. Бироқ унинг ўта таъсирчанлиги баъзида чала-чулпа қарор қабул қилишига сабаб бўлади.

Номозшомгул хиди асадда туғилганларнинг руҳиятига фаол таъсир кўрсатади. Ўтмишда шу боисдан бу гулни дарвозанинг икки томонига экишни маъқул кўрганлар. Сабаби, бирор нохушлик туфайли жаҳл отига минган кишилар дарвозадан қираётганда ҳам, чиқётганда ҳам ана шу гулга тўқнаш келишлари ҳисобга олинган. Номозшом ифори асабни босиб, кишини уйлатади, ҳис-ҳаяжон пўртанасини сокинлаштиради.

Ҳаворанг номозшомгул сиқилиб қолган юракни ёзади ва феълни кенгайтиради. Асадда туғилган аёлларни арзиманган нарса устиде жигибйрон

бўлишларига йўл қўймайди. Яъни, асаб тори таранглашувидан асрайди. Бинафшаранг номозшомгуллар эса кишида гурур ҳиссини уйғотиш хусусиятига эга. Уни тонг саҳарда хидлашнинг фойдаси айниқса самарали бўлади. Шундай қилинганда, гул ифори кишининг тасаввур дунёсини бойитишга хизмат қилиб, фазилатларини намоен этишга кўмаклашади.

Тавсия шундай: ховлингизда албатта номозшомгул бўлсин. Уни айвонга яқинроқ жойга ўтқазинг. Хаёт ташвишларидан асабингиз таранглашганда, номозшомгул ёнига ўтириб, уни тўйиб хидланг. Унинг хиди сизни кўзингизга ёш кўнишидан асрайди.

СУМБУЛА: ТИРИШҚОҚЛИК ВА ҚУВВАТ РАМЗИ

(24 августдан 23 сентябргача)

Сумбулада туғилганларнинг тақдирдош гули сумбулдир. Бу гул тиришқоқлик ва қувват рамзидир.

Шу ойда туғилган аёллар бир сўзли, тиришқоқ ва ўзларининг ҳақлигини исботлаш учун жасоратга шай бўладилар. Шу билан биргаликда табиат уларга нозик дид ҳам берган. Жисмонан соғлом бўлганликлари учун оғир ишдан қайтмайдилар.

Бироқ ишининг натижасини узок кутадилар ва тоқатсизланиб худди сумбул гули каби мўрт бўлиб қоладилар.

Сумбул гулининг уруғи ва илдици шифобахшдир. Бунинг тушунган момоларимиз ундан турли касалликларни юқтириб олмаслик, иродани бақувват қилиш ва илон, чаён каби газандаларнинг захрини қайтариш мақсадида фойдаланганлар. Шу боис сумбулада туғилган аёллар бу гулнинг гуллаш фаслини кузатиб, уларга ўзларини яқинроқ тутиб, хидлаб завқ олишлари фойдалидир.

Сумбулнинг гулини кўриш камданкам одамга насиб қилади. Чунки у тоғ ўсимлиги. Бу гул тоза муҳитни хуш кўрганидек, сумбулада туғилган аёллар ҳам ичи торликни, бақчаналикни хушламайдилар. Уларга соғлом муҳит яратилса, бошқаларга яхшилик қилиб чарчамайдилар. Кўп ҳолларда бош оғригидан шикоят қиладилар. Ишлари юришмаганда, серзарда ва бетоқат бўлиб қоладилар.

Тавсия шундай: сумбулнинг уруғидан, илдицидан тумор қилиб тақиб юриш ниҳоятда фойдалидир. Бу гул айнан сумбула ойда гуллайди. Унинг гулини ҳеч бўлмаганда йилга бир марта кўриб, завқ олиш кифоя.

(Давоми 16-бетда)

ТАҚДИРДОШ ГУЛИНГИЗНИ БИЛАСИЗМИ?

(Давоми. Боши 15-бетда)

МЕЗОН: СОДДА ВА ХАММАБОП

(24 сентябрдан 23 октябрғача)

Мезонда туғилганларнинг фариш-таси суядиган гули-гулисапсардир. Бу гулни ирис ҳам дейишади.

Бу ойда туғилган аёллар ақлли, мулоҳазали, бошқаларнинг сирини сақлай билади, ўз режалари билан доимо банд бўлади. Бабзан арзимас нарса устида ичиторлик қилиб қўйишгани ўзлари ҳам билмай қолади. Уларнинг ижобий фазилатлари камтарлик ва окўнгилликдир.

Гулисапсар юртимизда жуда кенг тарқалган, жой танламайдиган беозор гулдир. Унинг хиди унчалик хушбўй эмас. Худди гулисапсар каби мезонда туғилган аёллар ҳам ҳамма жойда чиқишиб кета оладилар. Соддалик уларнинг кўрkingа кўрк қўшиб туради. Шунга қарамай, аёллар майда-чуйда гаплар, воқеалар таъсирида ўзларини қийнаб қўядилар. Ужар ва гапқумас бўлиб қоладилар.

Момоларимиз гулисапсарнинг япроқчаларини қуритиб олиб қўйганлар. Улардан чойга аралаштириб дамлаганлар. Гулисапсарнинг сеҳрли хидидан феълни кенг ва хотирани мустаҳкам қилишда фойдаланганлар. Уни тўйиб хидлаганлар, қулқларига тақиб олганлар.

Бу гулнинг хиди асабузарликни пасайтиради, фикрни равшанлаштириб, қалбни кенгайтиради. Вужудга ором бағишлайди.

Тавсия шундай: гулисапсарни салқинлаб ўтириладиган жойларга яқинроқ экин. Бу жойи ўткир хидли гуллардан йироқроқ бўлсин. Бу гулнинг хиди кечки салқинда айниқса фойдали, асаб тизими фаолиятини мўътадиллаштиради.

АКРАБ: ГЎЗАЛ ЁРНИНГ НОЗИ

(24 октябрдан 22 ноябрғача)

Акрабда туғилганларнинг тақдирдош гули чўл шароитида бурчокгул (дрок) ва уй шароитида райхондир.

Бу ойда туғилган аёллар гўзал, нозлари ўзларига ярашган ва ҳар қандай шароитда назокатлари билан кўпчиликнинг қалбини ром эта оладиган, сўзамол бўладилар. Феъли кенглиги билан ҳам бошқаларда яхши таассурот қолдира оладилар. Аммо ўзлари сезмаган ҳолда яқинларини қаттиқ хафа қилиб қўйганликларини билмай қоладилар.

Ғазаби келганда, бу ойда туғилган аёллар ҳамма ёқни остин-устун

қилиб юборишга мойил бўлади. Ҳеч кимнинг маслаҳатига қулоқ солмайди. Лекин кўп ишни ижобий ҳал қилишга қодир. Шу боисдан ўтмишда момоларимиз бу ойда туғилган қизалоқларни бурчокгул хидига тўйинтиришган, у бўлмаган тақдирда райхоннинг хушбўй хидидан мунаввар қилишга эътибор берганлар.

Момоларимиз ҳовлидаги супанинг ҳамма томонига райхон экканлар. Райхоннинг қуритилгани зиравор сифатида ниҳоятда қадрланган. Унинг хиди ҳам, зиравор сифатидаги афзаллиги ҳам, одамнинг миясидagi чарчокни олиши ва қонни тозалашда иштирок этишидадир. Райхонни тўйиб хидлаган кишининг бош оғриги қолади. Юракни зўриқиб ишлаб кетишдан ҳам сақлайди. Райхондан дамланган чой асал билан ичилса, юрак сиқилишини йўқотади.

Тавсия шундай: ҳовлингида албатта райхон гурқираб ўсгани маъқул. Ундан ўзингиз зиравор тайёрлаб олинг. Ҳафтада ҳеч бўлмаса бир марта райхон чой ичинг. Акрабда туғилган қизалоқлар бешигига райхоннинг яшил баргидан ёки қуритилган толқонидан докага тугиб қўйсангиз, хамиша хушбўй хид таралиб, чақалоқ мириқиб ухлашига кўмак беради.

КАВС: АҚЛГА ТАЯНИНГ

(23 ноябрдан 21 декабрғача)

Кавсда туғилганларнинг тақдирдош гули бинафшадир. Бу гул мулоимлик, ақллилик ва фидойчилик рамзи.

Бу ойда туғилган аёлнинг ижобий жиҳатлари шундаки, ўз мақсадларини бошқаларга жуда чиroyли тарзда тушунтира олади. Ақл хамиша устундир. Бошқаларга фойда келтириш йўлида ҳеч иккиланмайди. Бирок вақти-вақти билан ишлари юришмайдиган, тўсиқлар кўплигидан сиқилиб кетади.

У ҳаётда жуда кўп тўсиқларни енгишига тўғри келади, омадсизлик туфайли ўзини ҳам, бошқаларни ҳам қийнаб қўяди. Момоларимиз буни жуда тўғри тушуниб, қавсда туғилган қизалоқ эҳсини ўткир қилиш учун бинафша сувига чўмилиштиришган. Чунки бинафшада одамнинг идрокини очувчи, ўстирувчи, чархловчи, шунингдек, бирор воқеани олдиндан сезиб, керакли тadbир қўллашга ундовчи мўъжизавий хусусиятлар мавжуд. Бу гулнинг хиди унчалик ўткир бўлмасда, айнан сезгирликни оширувчи жиҳатлари билан устун туради. Бинафша тупида турган жойида фойдали хусусиятларга бойроқ бўлади. Уни айниқса кечки пайт хидлаш ва кузатиш маъқулроқдир.

Юрагингиз сиқила бошласа, албатта бинафша олдида ўтириб, ундан завқланиб, беғуборлигидан баҳраманд бўлинг. Унинг япроқчаларидан олиб, чакангизга, бурун атрофига сурканг.

Тавсия шундай: ишингиз юришмай қолганида, албатта бинафша ёнида бўлинг. Хаёлан унга салом беринг. Қизалоқларни шу гулга меҳр қўйишга мойил қилиб тарбияланг. Унинг ёнида расмга тушиш ҳам тавсия қилинади. Чунки бинафша расмини кўришининг ўзи ҳам асабингизни босишга ёрдам беради.

НАРГИС — ГУЛЛАРНИНГ АЪЛОСИ

(22 декабрдан 20 январғача)

Бу ойда туғилганларнинг фариштаси суядиган гул наргисдир. У асаб тизимига ижобий таъсир кўрсатишдек бебахо имкониятга эга.

Наргис сокин жойларда ўсади ва ўзининг нафислиги билан одамларни дарҳол ром этади. Асабни тинчлантиришда унга тенг келадигани йўқ. Бу ойда туғилган аёл ҳам гўзал, оғир-босиқ, аммо "ичимдагини топ" қабилида бўлади. Унга етишмоқ жуда қийин, феъл-атворини тушуниш эса янада мушкулроқ. Аёлнинг ижобий фазилатлари шундаки, муҳаббатни юксак қадрлайди, шарттаки эмас, меҳрибон ва чидамли, сўхбатдошини ўзига батамом ром этишга моҳир.

Аммо ҳаётга мослашувчан эмас, ўзини ҳақ деб тушуниб, кўп ҳолларда тор фикр юритиб қўяди. Унча-мунча одамни ёқтирмайди. Имиллаб ҳаракат қилгани учун ишларида унум камроқ. Хаёлпарастликка ўта мойил, тез-тез тушкунликка тушиб ҳам туради.

Наргис аёлнинг ҳаёт йўлида мураккаблик ва зиддий кўп учрайди. Ҳаётнинг қаттиқ ва бе-шафқат синовларига дуч келади.

Настарин ювиб юзни, Ёсуман сузиб ўзни, Наргис очибон кўзни, интизор, ёронлар.

Муқимий

Шу боисдан бошқаларнинг ёрдамига муҳтож. Уни бирон нимага зинҳор мажбурлаб бўлмайди.

Бу ойда туғилган аёлнинг нигоҳи наргис гулига тушганида, вужудидаги зарарли зўриқиб бир зумда тарқайди. Айниқса, мияга ўрнашиб қолган асаб кўзговчи хотиралар чекинади, фикрий янгилиниш рўй бера бошлайди. Бу гулни ҳовли шароитида ўстириш ҳам мумкин. Уни хидлаш шарт эмас, шунчаки томоша қилиб завқланиш ҳам одамга фикрий теранлик, мулоҳазакорлик бахш этади. Қалбни гўбурдан тозалаб, феълни кенгайтиради.

ҚИРҚҚУЛОҚ - ЎҚТАМЛИК КАФОЛАТИДИР

(21 январдан 18 февралғача)

Далъ ойида туғилганларнинг тақдирдош гули қирққулоқдир. У яйлов гули бўлиб, саҳийлик ва ўқтамлик тимсоли ҳисобланади. Уй шароитида эса унинг ўрнини гладиолус боса олади.

Далъ аёл окўнўн, хушёр, сергайрат, янгиликка интилувчан, ўз фикридан қайт-

майдиган ва бир оз қайсарроқ. Ҳамма қийинчиликларни бирданига ҳал қилишни хоҳлайди. Ҳаётда унинг рақиблари кўпроқ бўлади, чунки энг яқин кишини ҳам осонгина хафа қилиб қўя олади. Анчиқланса, узоқ вақтгача ўзини боса олмай туради.

Бошқалардан олдинроқда юришни ва доимо кўзга ташланиб туришни истайди. Лекин дилбарликда ҳам, дилгирликда ҳам барибир тенгсиздир.

Феъл-атворидagi салбий жиҳатлар шуки, осонгина алданиб қолаверади. Кўп ҳолатларда яхши билан ёмонни ажрата олмай жабрситам кўради. Баъзида ўйлаб ўтирмай, шартта қарор қабул қилиб қўяди ва бундан анчагача руҳий азоб чекиб юради.

Қирққулоқнинг истезмол қилинадиган турлари кўп учрайди. Яйловдан топиб келса бўлади. Қайнатмаси гижжани ҳайдаб, қонни тозалайди. Бу гулни ёки гладиолусни хидлаш одамнинг сезги аъзоларига ижобий таъсир этади. Феълни кенгайтириб, гайратни жўштиради. Ибн Сино бу гулларга ўқтамлик бахш этувчи хусусиятга эга, деб таъриф берган.

ЁСУМАН ЮРАККА ДАРМОНДИР

(19 февралдан 20 мартғача)

Хўт ойида туғилганларнинг тақдирдош гули ёсуман (жасмин)дир. Бу - Ўзбекистоннинг ҳамма жойида кенг тарқалган оқ рангли, тўпгулли, манзарали бута. Хўтда туғилганлар бу гулдан фикрий равшанлик, гайрат ва илҳом олади.

Хўт аёл гўзалликда ўртамёна, аммо ақл-фаросатда бенуқсон. Узини кўз-кўз қилишни истамайди ва кўпинча ҳаёт чигалликлари, жанжаллар кўршовида

яшайди. Асаблари таранг тортилган кунлар кўпроқ бўлади, юрак хастилигидан азоб чекади.

Ёсуманнинг хиди худди жийда гулининг ифори каби ёқимли. Бу хидда танани тетиклаштирувчи ва қалб гўборини ёзувчи хусусият мавжуд. Ёсуман гули шохчаси билан сувга солиб қўйилса, хонага муаттар буй таратиб туради. Унинг хиди одамни тезда шаштидан туширади, ўзига бўлган ишончни мустаҳкамлайди. Миядаги зўриқиб ва чарчокни олишда бу гулга тенг келадигани йўқ.

Сиз куч-гайратингизни жўштираш ҳамда муаммолар ечимини тезроқ топиш учун ёсуман гулини тез-тез хидлаб туришингиз яхши наф беради. Айниқса, ўйга диққат бўлиб қайтганингизда, оилавий келишмовчиликлар чоғида уни тўйиб хидлаш асабни тинчлантиришини доимо ёдда тутинг. Унинг япроқчаларини чойга аралаштириб ичиш ҳам мумкин. Бу гулнинг қайнатмаси юздаги сепкилни тезда йўқотади, юрак фаолиятини мўътадиллаштирувчи хусусиятга ҳам эга. Ёсуман одатда дарвоза олдида экилади. Унга шакл бериб турилса, атрофга гўзаллик бахш этади, гар йили гуллаёверади.

Комилжон НИШОНОВ тайёрлади

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Оила ва жамият

Фойдаланилмаган қўлёзмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди.

Газетадан кўчириб босилганда «Оила ва жамият»дан олинганлиги албатта кайд этилсин.

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Қабулхона: (Тел. ва Факс) 133-28-20
Табриклар, эълонлар: 133-04-50
Бўлимлар: Оила - 133-04-35, 134-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41

Газета «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босма-хонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.00
Босишга топширилди - 21.00
Газета таҳририят компьютер базасида терилди ва сақлаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

ХОМИЙ: «Матбуот таркатувчи» акциядорлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 027-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 639. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 18816
Саҳифаловчи — Ш. БАРОКОВ
Расом — Н. ХОЛМУРОДОВ
Навбатчи — Н. ЙЎЛДОШЕВА
Мусахҳих — С. САЙДАЛИМОВ